

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua)

3 decembrie 2014*

„Ajutoare de stat — Energie electrică — Compensarea costurilor suplimentare de producție — Obligația de serviciu public de a produce anumite volume de energie electrică pornind de la cărbune indigen — Mecanism de dispecerizare prioritară — Decizie de a nu ridica obiecții — Decizie prin care ajutorul este declarat compatibil cu piața internă — Acțiune în anulare — Afectare individuală — Afectarea substanțială a poziției concurențiale — Admisibilitate — Nedeschiderea procedurii oficiale de investigare — Dificultăți serioase — Serviciu de interes economic general — Securitatea aprovizionării cu energie electrică — Articolul 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54/CE — Libera circulație a mărfurilor — Protecția mediului — Directiva 2003/87/CE”

În cauza T-57/11,

Castelnou Energía, SL, cu sediul în Madrid (Spania), reprezentată inițial de E. Garayar Gutiérrez, ulterior de C. Fernández Vicién, de A. Pereda Miquel și de C. del Pozo de la Cuadra, ulterior de C. Fernández Vicién, de L. Pérez de Ayala Becerril și de D. Antón Vega și în sfârșit de C. Fernández Vicién, de L. Pérez de Ayala Becerril și de C. Vila Gisbert, avocați,

reclamantă,

susținută de

Greenpeace-España, cu sediul în Madrid (Spania), reprezentată inițial de N. Ersbøll, de S. Rating și de A. Criscuolo și ulterior de N. Ersbøll și de S. Rating, avocați,

intervenientă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de É. Gippini Fournier și de C. Urraca Caviedes, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

Regatul Spaniei, reprezentat inițial de J. Rodríguez Cárcamo, ulterior de M. Muñoz Pérez și de N. Díaz Abad, ulterior de N. Díaz Abad și de S. Centeno Huerta și în sfârșit de A. Rubio González și de M. Sampol Pucurull, abogados del Estado,

de

Hidroeléctrica del Cantábrico, SA, cu sediul în Oviedo (Spania), reprezentată de J. Álvarez de Toledo Saavedra și de J. Portomeñe López, avocați,

* Limba de procedură: spaniola.

de

E.ON Generación, SL, cu sediul în Santander (Spania), reprezentată inițial de E. Sebastián de Erice Malo de Molina și de S. Rodríguez Bajón și ulterior de S. Rodríguez Bajón, avocați,

de

Comunidad Autónoma de Castilla y León, reprezentată inițial de K. Desai, solicitator, de S. Cisnal de Ugarte și de M. Peristeraki, avocați, și ulterior de S. Cisnal de Ugarte,

și de

Federación Nacional de Empresarios de Minas de Carbón (Carbunión), cu sediul în Madrid (Spania), reprezentată inițial de domnul K. Desai, solicitator, de S. Cisnal de Ugarte și de M. Peristeraki, avocați, și ulterior de S. Cisnal de Ugarte și de A. Baumann, avocați,

interveniente,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei C(2010) 4499 a Comisiei din 29 septembrie 2010 privind ajutorul de stat N 178/2010 notificat de Regatul Spaniei sub forma unei compensări a serviciului public asociate unui mecanism de dispecerizare prioritară în favoarea centralelor de producție de energie electrică care utilizează cărbune indigen,

TRIBUNALUL (Camera a doua),

compus din doamna M. E. Martins Ribeiro, președinte, și domnii S. Gervasoni (raportor) și L. Madise, judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 30 septembrie 2014,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Prin Decizia C(2010) 4499 din 29 septembrie 2010 privind ajutorul de stat N 178/2010 notificat de Regatul Spaniei în favoarea producției de energie electrică pe bază de cărbune indigen (denumită în continuare „decizia atacată”), Comisia Europeană a autorizat, în esență, ajutoarele prevăzute de Decretul regal nr. 134/2010 din 12 februarie 2010 de stabilire a unui mecanism de restricții vizând garantarea aprovizionării și de modificare a Decretului regal nr. 2019/1997 din 26 decembrie 1997, care organizează și reglementează piața producției de energie electrică (Real Decreto 134/2010, de 12 de febrero, por el que se establece el procedimiento de resolución de restricciones por garantía de suministro y se modifica el Real Decreto 2019/1997, de 26 de diciembre, por el que se organiza y regula el mercado de producción de energía eléctrica, BOE nr. 51 din 27 februarie 2010, p. 19123), precum și de proiectul de modificări care a condus la adoptarea, ulterior deciziei atacate, a Decretului regal nr. 1221/2010 din 1 octombrie 2010 de modificare a Decretului regal nr. 134/2010 și de modificare a Decretului regal nr. 2019/1997 din 26 decembrie 2010 care organizează și reglementează piața producției de energie electrică (Real Decreto 1221/2010, de 1 de octubre, por el que se modifica

el Real Decreto 134/2010 y se modifica el Real Decreto 2019/1997, de 26 de diciembre, por el que se organiza y regula el mercado de producción de energía eléctrica, BOE nr. 239 din 2 octombrie 2010, p. 83983) (denumită în continuare „măsura în litigiu”).

- 2 În temeiul măsurii în litigiu, cele 10 centrale de producție a energiei electrice care sunt identificate în anexa II la Real Decreto 134/2010 sunt obligate să se aprovizioneze cu cărbune denumit „indigen” (de origine spaniolă), al cărui preț este mai ridicat decât cel al altor combustibili, și să producă anumite volume de energie electrică pe baza acestui cărbune (23,35 TWh pe an).
- 3 Pentru a remedia dificultățile de acces la piața zilnică a vânzării de energie electrică întâmpinate de centralele beneficiare, ținând seama de prețul ridicat al cărbunelui pe care sunt constrânse să îl utilizeze, măsura în litigiu a instituit un „mecanism de dispecerizare prioritară”. Mecanismul de dispecerizare prioritară se bazează în esență pe cumpărarea de energie electrică produsă de aceste centrale cu prioritate față de cea produsă de centralele care utilizează cărbune importat, păcură și gaz natural și de cele care operează în ciclul combinat, care este retrasă din piața zilnică a energiei în scopul asigurării vânzării pe această piață a volumelor de energie electrică produse de centralele beneficiare pe bază de cărbune indigen.
- 4 Proprietarilor centralelor beneficiare li se acordă o compensație egală cu diferența dintre costurile suplimentare de producție pe care le-au suportat și prețul de vânzare pe piața zilnică de energie electrică. Anexa II la Real Decreto 134/2010 stabilește metoda de calcul al acestei compensații, precum și modul de stabilire a volumelor de energie electrică pe care centralele beneficiare trebuie să le producă anual. Finanțarea mecanismului este operată prin intermediul unui fond controlat de stat. Cheltuielile anuale prevăzute se ridică la 400 de milioane de euro.
- 5 Se prevede că măsura în litigiu expiră cel târziu la 31 decembrie 2014.
- 6 În urma unor contacte prealabile notificării, inițiate în ianuarie 2010, Regatul Spaniei a notificat oficial Comisiei măsura în litigiu în temeiul articolului 108 alineatul (3) TFUE [considerentele (1), (7) și (11) ale deciziei atacate].
- 7 După ce a considerat că obligațiile impuse prin măsura în litigiu proprietarilor centralelor beneficiare corespundeau gestionării unui serviciu de interes economic general (denumit în continuare „SIEG”) justificat de garanția securității aprovizionării cu energie electrică [considerentele (77)-(103) ale deciziei atacate], Comisia a concluzionat în sensul existenței unui ajutor de stat, din cauza nerespectării celei de a patra condiții impuse de Hotărârea din 24 iulie 2003, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, Rec., EU:C:2003:415), privind metoda de determinare a nivelului de compensare a obligațiilor de serviciu public [considerentele (104)-(127) ale deciziei atacate]. Comisia a declarat totuși ajutorul în cauză compatibil cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE, potrivit căruia „[î]ntreprinderile care au sarcina de a gestiona [SIEG] [...] se supun normelor tratatelor și, în special, regulilor de concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată” [considerentele (128)-(163) ale deciziei atacate].
- 8 Comisia a decis, în consecință, în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE] (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41), să nu ridice obiecții în privința acestui ajutor de stat.

Procedura și concluziile părților

- 9 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 27 ianuarie 2011, reclamanta, Castelnou Energía, SL, a introdus prezenta acțiune.

- 10 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 3 și 17 martie și la 13 și 14 aprilie 2011, Regatul Spaniei, Hidroeléctrica del Cantábrico, SA, E.ON Generación, SL, Comunidad Autónoma de Castilla y León și Federación Nacional de Empresarios de Minas de Carbón (Carbunión) au formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei în prezenta cauză. Prin actul depus la grefa Tribunalului la 3 mai 2011, Greenpeace-España a formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor reclamantei.
- 11 Reclamanta a solicitat aplicarea regimului de confidențialitate, în privința acestor persoane care solicită să intervină, pentru anumite elemente cuprinse în cererea introductivă, în replică și în corrigendumul la replică, precum și pentru anumite elemente cuprinse în memoriul în intervenție al Regatului Spaniei.
- 12 Prin Ordonanțele președintelui Camerei a opta a Tribunalului din 13 iulie 2011 au fost admise cererile de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei formulate de Regatul Spaniei, de Hidroeléctrica del Cantábrico, de E.ON Generación, de Comunidad Autónoma de Castilla y León și de Carbunión. Decizia privind temeinicia cererilor de aplicare a regimului de confidențialitate a fost amânată.
- 13 Regatul Spaniei și Hidroeléctrica del Cantábrico au solicitat aplicarea regimului de confidențialitate, în privința celorlalți intervenienți, pentru anumite elemente cuprinse în memoriile lor în intervenție respective.
- 14 Prin Ordonanța din 6 noiembrie 2012 a președintelui Camerei a opta a Tribunalului a fost admisă cererea de intervenție a Greenpeace-España în susținerea concluziilor reclamantei. Decizia privind temeinicia cererilor de aplicare a regimului de confidențialitate a fost amânată.
- 15 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a doua, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.
- 16 Prin Ordonanța din 9 decembrie 2013, președintele Camerei a doua a Tribunalului a admis toate cererile de aplicare a regimului de confidențialitate, cu excepția cererilor, formulate de reclamantă în privința Regatului Spaniei, privind anumite pasaje oculte în cererea introductivă și în replică, astfel cum a fost rectificată. În ședință, reprezentantul reclamantei a indicat în mod spontan că renunța la confidențialitatea datelor pentru care solicitase protecția, fapt care a fost consemnat în procesul-verbal al ședinței.
- 17 Reclamanta solicită Tribunalului:
 - declararea admisibilității acțiunii;
 - anularea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei și a intervenientelor în susținerea concluziilor sale la plata cheltuielilor de judecată.
- 18 Greenpeace-España, intervenientă în susținerea concluziilor reclamantei, solicită Tribunalului:
 - anularea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor efectuate de Greenpeace-España.

- 19 Comisia, susținută de Regatul Spaniei, de E.ON Generación, de Comunidad Autónoma de Castilla y León și de Carbunión, solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii ca inadmisibilă și, cu titlu subsidiar, ca nefondată;
 - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.
- 20 Hidroeléctrica del Cantábrico solicită Tribunalului respingerea acțiunii.

În drept

1. *Cu privire la admisibilitate*

- 21 Fără a invoca în mod formal o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, Comisia, susținută de Regatul Spaniei, de Hidroeléctrica del Cantábrico, de E.ON Generación, de Comunidad Autónoma de Castilla y León și de Carbunión, invocă inadmisibilitatea prezentei acțiuni pentru lipsa calității procesuale active a reclamantei.
- 22 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 263 al patrulea paragraf TFUE, „[o]rice persoană fizică sau juridică poate formula, în condițiile prevăzute la primul și al doilea paragraf, o acțiune împotriva actelor al căror destinatar este sau care o privesc direct și individual, precum și împotriva actelor normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare”.
- 23 În speță, decizia atacată are drept unic destinatar Regatul Spaniei și privește un ajutor individual, în sensul articolului 1 litera (e) din Regulamentul nr. 659/1999, întrucât acesta este acordat la 10 centrale identificate în anexa II la Real Decreto 134/2010 (a se vedea punctul 2 de mai sus). Întrucât decizia atacată are, astfel, o aplicabilitate individuală, nu poate fi vorba despre un act normativ în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE, care vizează orice act de aplicabilitate generală, cu excepția actelor legislative (a se vedea în acest sens Ordonanța din 3 aprilie 2014, CFE-CGC France Télécom-Orange/Comisia, T-2/13, EU:T:2014:226, punctul 28).
- 24 În consecință, întrucât reclamanta nu este destinatarul deciziei atacate, acțiunea sa este admisibilă numai cu condiția ca reclamanta să fie vizată în mod direct și individual de decizia menționată.
- 25 Potrivit unei jurisprudențe constante, alte subiecte de drept decât destinatarii unei decizii nu pot pretinde că sunt vizate individual decât dacă această decizie le afectează în temeiul anumitor calități care le sunt specifice sau al unei situații de fapt care le caracterizează în raport cu orice altă persoană și, prin urmare, le individualizează într-un mod analog modului în care este individualizat destinatarul unei astfel de decizii (Hotărârea din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia, 25/62, Rec., EU:C:1963:17, 223, Hotărârea din 19 mai 1993, Cook/Comisia, C-198/91, Rec., EU:C:1993:197, punctul 20, Hotărârea din 15 iunie 1993, Matra/Comisia, C-225/91, Rec., EU:C:1993:239, punctul 14, și Hotărârea din 13 decembrie 2005, Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, Rec., EU:C:2005:761, punctul 33).
- 26 Întrucât prezenta acțiune privește o decizie a Comisiei în materia ajutoarelor de stat, trebuie subliniat că, în cadrul procedurii de verificare a ajutoarelor de stat, trebuie să se facă deosebirea dintre, pe de o parte, etapa preliminară de examinare a ajutoarelor, instituită la articolul 108 alineatul (3) TFUE, care are ca obiect numai să permită Comisiei să își formeze o primă opinie cu privire la compatibilitatea parțială sau totală a ajutorului respectiv, și, pe de altă parte, etapa investigării, prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE. Numai în cadrul acesteia, care este menită să permită Comisiei să dețină informații complete cu privire la toate datele cauzei, tratatul prevede obligația Comisiei de a pune în întârziere persoanele interesate pentru a-și prezenta observațiile (Hotărârea din 10 iulie 2012,

Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, Rep., EU:T:2012:351, punctul 45; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 11 septembrie 2008, Germania și alții/Kronofrance, C-75/05 P și C-80/05 P, Rep., EU:C:2008:482, punctul 37 și jurisprudența citată).

- 27 Rezultă că, atunci când, fără a deschide procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE, Comisia constată, printr-o decizie adoptată în temeiul articolului 108 alineatul (3) TFUE, că un ajutor este compatibil cu piața internă, beneficiarii acestor garanții procedurale nu pot obține respectarea lor decât dacă au posibilitatea de a contesta această decizie în fața instanței Uniunii Europene. Pentru aceste motive, instanța Uniunii declară admisibilă o acțiune care urmărește anularea unei astfel de decizii, introdusă de o persoană interesată în sensul articolului 108 alineatul (2) TFUE, atunci când persoana care a formulat această acțiune urmărește, prin introducerea acesteia, să apere drepturile procedurale de care beneficiază în temeiul acestei din urmă dispoziții (Hotărârea Smurfit Kappa Group/Comisia, punctul 26 de mai sus, EU:T:2012:351, punctul 46; a se vedea de asemenea Hotărârea Germania și alții/Kronofrance, punctul 26 de mai sus, EU:C:2008:482, punctul 38 și jurisprudența citată).
- 28 În schimb, dacă autorul acțiunii contestă temeinicia deciziei prin care se apreciază compatibilitatea ajutorului cu piața internă, simplul fapt că acesta poate fi considerat persoană interesată în sensul articolului 108 alineatul (2) TFUE nu poate fi suficient pentru a se accepta admisibilitatea acțiunii. Reclamantul trebuie să demonstreze, așadar, că beneficiază de un statut special în sensul Hotărârii Plaumann/Comisia, punctul 25 de mai sus (EU:C:1963:17).
- 29 În speță, reclamanta este o parte interesată în sensul articolului 108 alineatul (2) TFUE, aceasta fiind, astfel cum susține fără a fi contrazisă nici de Comisie, nici de interveniente, nici de vreun înscris din dosar, o concurentă directă a centralelor beneficiare ale măsurii în litigiu. Cu toate acestea, reclamanta nu se limitează, prin intermediul motivelor invocate în susținerea acțiunii formulate, să pună în discuție absența, în circumstanțele speței, a deschiderii procedurii oficiale de investigare, ci contestă și temeinicia deciziei de evaluare a ajutorului. În această privință, părțile au opinii contrare cu privire la problema dacă reclamanta beneficiază de un statut particular care o individualizează în raport cu ceilalți operatori în cauză și dacă, pe acest temei, este admisibil să conteste temeinicia aprecierii compatibilității ajutorului în cauză cu piața internă, apreciere cuprinsă în decizia atacată, independent de apărarea drepturilor sale procedurale.
- 30 Este necesar să se amintească în această privință că, atunci când o reclamantă contestă temeinicia unei decizii a Comisiei prin care se refuză deschiderea procedurii oficiale de investigare, simpla împrejurare că un act este susceptibil să exercite o anumită influență asupra raporturilor de concurență existente pe piața relevantă și că întreprinderea în cauză se află în relație de concurență cu beneficiarul acestui act nu poate fi suficientă. În consecință, o întreprindere nu se poate prevala numai de calitatea sa de concurentă în raport cu întreprinderea beneficiară, ci trebuie să dovedească, în plus, că se află într-o situație de fapt care o individualizează ca și cum ar fi destinatară a deciziei (Hotărârea din 22 noiembrie 2007, Spania/Lenzing, C-525/04 P, Rep., EU:C:2007:698, punctele 32 și 33, și Hotărârea din 22 decembrie 2008, British Aggregates/Comisia, C-487/06 P, Rep., EU:C:2008:757, punctele 47 și 48). Aceasta ar fi situația în special în cazul în care poziția reclamantei pe piață ar fi afectată în mod substanțial de ajutorul care face obiectul deciziei în cauză, această atingere substanțială a poziției sale concurențiale diferențiind-o de ceilalți operatori afectați de ajutorul menționat (a se vedea Hotărârea Germania și alții/Kronofrance, punctul 26 de mai sus, EU:C:2008:482, punctul 40 și jurisprudența citată; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Smurfit Kappa Group/Comisia, punctul 26 de mai sus, EU:T:2012:351, punctul 57).
- 31 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, demonstrarea unei atingeri substanțiale aduse poziției unui concurent pe piață nu poate fi limitată la prezența anumitor elemente care indică o degradare a performanțelor sale comerciale sau financiare. Astfel, acordarea unui ajutor poate aduce atingere situației concurențiale a unui operator, în special prin cauzarea unui beneficiu nerealizat sau a unei evoluții mai puțin favorabile decât cea care ar fi fost înregistrată în lipsa unui astfel de ajutor. De

asemenea, intensitatea unei astfel de atingeri este susceptibilă să varieze în funcție de un număr mare de factori cum ar fi printre altele structura pieței relevante sau natura ajutorului în cauză (Hotărârea Spania/Lenzing, punctul 30 de mai sus, EU:C:2007:698, punctul 35, și Ordonanța din 11 ianuarie 2012, Phoenix-Reisen și DRV/Comisia, T-58/10, EU:T:2012:3, punctul 46). Pe de altă parte, nu revine instanței Uniunii, în stadiul examinării admisibilității, sarcina de a se pronunța în mod definitiv asupra raporturilor de concurență dintre un reclamant și beneficiarii măsurilor în cauză. În acest context, revine numai reclamantului sarcina de a indica în mod pertinent motivele pentru care decizia atacată este susceptibilă să îi lezeze interesele legitime, afectându-i în mod substanțial poziția pe piața relevantă (a se vedea Ordonanța Phoenix-Reisen și DRV/Comisia, citată anterior, EU:T:2012:3, punctul 45 și jurisprudența citată).

- 32 În speță, reclamanta a furnizat elementele care permit să se stabilească o afectare substanțială a poziției sale concurențiale prin măsura în litigiu, diferențiind-o de ceilalți operatori afectați de măsura menționată, sau, cel puțin, faptul că se află într-o situație de fapt care o individualizează.
- 33 În primul rând, reclamanta a precizat că afectarea mai importantă a poziției sale concurențiale decât cea a majorității celorlalte centrale cu ciclu combinat se explica prin situarea geografică particulară a centralei sale. Astfel, aceasta este situată în regiunea Aragón (Spania), regiune care nu numai că se află în situație de supracapacitate, dar care este în plus cea în care este implantată principala centrală beneficiară a măsurii în litigiu (Teruel), însărcinată cu producerea a mai mult de un sfert din volumul de energie electrică care trebuie să fie produs pe bază de cărbune indigen [a se vedea tabelul reprodus în considerentul (62) al deciziei atacate].
- 34 Reclamanta a furnizat date care confirmă această susținere. Astfel, ea a prezentat, în replică, precum și în observațiile formulate cu privire la memoriile intervenientelor în susținerea concluziilor Comisiei, procentajele de energie electrică produsă de centralele cu ciclu combinat retrasă de pe piața zilnică în cursul lunii iunie 2011 din cauza punerii în aplicare a măsurii în litigiu. Este necesar să se precizeze în această privință, mai întâi, astfel cum a subliniat de altfel Comisia în legătură cu datele prezentate de mai multe interveniente, că aceste date ulterioare deciziei atacate și introducerii acțiunii pot fi luate în considerare în scopul verificării admisibilității prezentei acțiuni. Astfel, deși admisibilitatea unei acțiuni este apreciată la data introducerii sale, condiția particulară de admisibilitate reprezentată de afectarea substanțială a poziției concurențiale printr-o măsură de ajutor care nu a fost încă pusă în aplicare presupune o analiză prospectivă care poate fi confirmată de informații ulterioare acestei date (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 octombrie 2004, Lenzing/Comisia, T-36/99, Rec., EU:T:2004:312, punctul 87, și Hotărârea din 20 septembrie 2007, Fachvereinigung Mineralfaserindustrie/Comisia, T-375/03, EU:T:2007:293, punctul 60). În speță, întrucât măsura în litigiu a fost pusă în aplicare în februarie 2011, nu se poate reproșa reclamantei că nu a furnizat astfel de date în cererea sa introdusă la 27 ianuarie 2011. Este necesar să se arate, în continuare, că Comisia, ca și Regatul Spaniei, căruia i-au fost comunicate procentajele în cauză în urma refuzului aplicării regimului de confidențialitate, nu au încercat în niciun mod să stabilească un caracter eronat al acestora, deși aveau această posibilitate, în ceea ce privește procentajele despre care reclamanta precizase că fuseseră calculate pe baza datelor publicate de operatorul sistemului pieței de energie electrică din Spania (Red Eléctrica de España, REE).
- 35 Din procentajele comunicate de reclamantă rezultă că aplicarea măsurii în litigiu nu produce aceleași efecte asupra tuturor centralelor cu ciclu combinat și că centrala reclamantei face parte din cele trei centrale cu ciclu combinat care sunt cele mai afectate dintre cele 39 de centrale inventariate. Mai precis, centrala reclamantei este de două ori mai afectată de măsura în litigiu decât sunt în medie ansamblul centralelor cu ciclu combinat (60,8 % față de 27,6 %). Pe de altă parte, centrala cea mai afectată de măsura în litigiu (Escatrón 3) este situată, ca și cea a reclamantei, în regiunea Aragón.

- 36 În al doilea rând, reclamanta a precizat, fără a fi contrazisă cu privire la acest aspect, că, spre deosebire de cele două centrale cu ciclu combinat cele mai afectate aparținând unor grupuri proprietare ale altor centrale care beneficiază de măsura în litigiu, grupul căruia îi aparține nu deținea nicio altă centrală și astfel nu putea să compenseze pierderile ocazionate de măsura în litigiu, pe care le estimează la mai mult de 50 de milioane de euro, prin încasările generate de măsura menționată.
- 37 Reclamanta a stabilit astfel existența unei atingeri aduse poziției sale concurențiale de natură să o distingă de celelalte centrale care nu sunt beneficiare lezate de măsura în litigiu.
- 38 Niciunul dintre argumentele și elementele prezentate de Comisie și de intervenientele în susținerea concluziilor sale nu este de natură să repună în discuție această considerație.
- 39 În primul rând, contrar celor susținute de Comisie și de Regatul Spaniei și astfel cum se va aprecia la punctele 95 și 96 de mai jos, mecanismul de dispecerizare prioritară face parte integrantă din măsura de ajutor notificată, astfel încât efectele acestui mecanism, astfel cum au fost luate în considerare la punctele 33-36 de mai sus, pot fi suficiente pentru a stabili afectarea individuală a reclamantei de măsura în litigiu care face obiectul deciziei atacate.
- 40 În al doilea rând, argumentele și datele invocate de Comisie și de Regatul Spaniei vizând stabilirea faptului că producția centralelor cu ciclu combinat nu a fost afectată de măsura în litigiu nu sunt pertinente în speță, întrucât, astfel cum subliniază în mod întemeiat reclamanta, acestea vizează în mod general ansamblul centralelor din această categorie și nu permit să se excludă existența unor situații particulare în cadrul acestei categorii. Mai mult, dacă, astfel cum arată aceste părți, producția de energie electrică de către centralele cu ciclu combinat ar fi crescut de la punerea în aplicare a măsurii în litigiu, această creștere nu ar face decât să întărească particularitatea situației reclamantei printre centralele din categoria sa, întrucât aceasta a afirmat că, în lunile ulterioare punerii în aplicare a măsurii în litigiu, centrala sa fusese oprită pentru perioade lungi, conducând în mod necesar la reducerea producției sale, fără ca Comisia sau intervenientele în susținerea concluziilor sale să furnizeze elemente de natură să repună în discuție această afirmație.
- 41 În al treilea rând, nu sunt mai pertinente în scopul contestării afectării individuale a reclamantei în speță argumentele invocate de Regatul Spaniei și de Hidroeléctrica del Cantábrico constând în esență în considerarea faptului că reclamanta era în măsură să evite degradarea performanțelor sale comerciale sau financiare prin instalarea centralei sale într-o altă regiune sau prin identificarea de oportunități de desfacere pe alte piețe. Astfel, potrivit jurisprudenței, faptul că o întreprindere reușește să evite sau să limiteze o astfel de degradare, de exemplu prin realizarea de economii sau prin dezvoltarea pe alte piețe mai rentabile, nu poate conduce la excluderea calității sale procesuale active, întrucât astfel de demersuri nu repun în discuție și sunt chiar consecința repercusiunilor substanțiale ale ajutorului asupra situației sale (a se vedea în acest sens Hotărârea Spania/Lenzing, punctul 30 de mai sus, EU:C:2007:698, punctul 36). Se poate arăta în orice caz că, potrivit datelor furnizate de Regatul Spaniei și de reclamantă, necontestate de celelalte părți, nu se poate considera că aceasta din urmă a evitat sau a limitat degradarea situației sale comerciale prin identificarea de oportunități de desfacere pe alte piețe. Astfel, în cursul primelor șapte luni de aplicare a măsurii în litigiu, reclamanta a putut vinde pe piața denumită „a restricțiilor tehnice” numai aproximativ 15 % din cantitatea de energie electrică retrasă de pe piață din cauza măsurii în litigiu numai pentru luna iunie 2011.
- 42 În al patrulea rând, nu este pertinent nici faptul, invocat de Hidroeléctrica del Cantábrico în ședință și necontestat de reclamantă, potrivit căruia energia electrică produsă de aceasta din urmă nu a fost retrasă de pe piață în aplicarea măsurii în litigiu în cursul anilor 2012-2014. Astfel, pe de o parte, după cum a precizat reclamanta în ședință, această absență a retragerii se explică prin decizia sa de a nu mai prezenta oferte de energie electrică pe piața zilnică și astfel de a-și prelungi situația de oprire, ținând seama de amploarea retragerii ofertelor sale în anul 2011 și de dificultatea ulterioară de a-și asuma angajamentele contractuale de aprovizionare cu gaz. Această explicație, care nu face decât să sublinieze importanța impactului produs de măsura în litigiu asupra situației concurențiale a

reclamantei, nu este infirmată de invocarea de către mai multe interveniente a lipsei de competitivitate a ofertelor reclamantei. Astfel, o asemenea problemă de competitivitate poate justifica absența acceptării unei oferte, dar nu lipsa prezentării ofertei respective, și, în plus, nu este exclus ca această pretinsă problemă de competitivitate să fie cauzată tocmai de măsura în litigiu, reclamanta neavând nicio dificultate să își plaseze ofertele pe piața zilnică înainte de intrarea în vigoare a măsurii respective. Pe de altă parte și în orice caz, întrucât părțile au admis în ședință că măsura în litigiu își produsese efectele cele mai importante în cursul anului 2011, iar datele furnizate de reclamantă în vederea stabilirii afectării substanțiale a poziției sale concurențiale în cursul anului menționat nu au fost contestate, nu se poate impune reclamantei, în scopul recunoașterii admisibilității acțiunii sale, să demonstreze de asemenea în speță afectarea sa substanțială pe toată durata aplicării măsurii în litigiu.

- 43 Reclamanta este, în consecință, vizată individual de decizia atacată. Reclamanta este de asemenea vizată direct de decizia atacată, întrucât, în speță, posibilitatea ca autoritățile spaniole să decidă să nu acorde ajutoarele autorizate este pur teoretică, iar voința acestor autorități de a acționa în acest sens nu este supusă niciunei îndoieli (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 noiembrie 2009, Scheucher-Fleisch și alții/Comisia, T-375/04, Rep., EU:T:2009:445, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 44 Rezultă din tot ceea ce precedă că prezenta acțiune trebuie să fie declarată admisibilă în întregime.

2. Cu privire la fond

- 45 Reclamanta invocă în mod formal opt motive în susținerea acțiunii formulate, care pot fi grupate în cinci motive.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea drepturilor procedurale ale reclamantei prevăzute de articolul 108 alineatul (2) TFUE, precum și a principiilor generale ale respectării dreptului la apărare și buneii administrări

- 46 Reclamanta, susținută de Greenpeace-España, arată că Comisia i-a încălcat drepturile procedurale prin nedeschiderea procedurii oficiale de investigare prevăzute la articolul 108 alineatul (2) TFUE. Potrivit reclamantei, prin refuzul de a deschide procedura oficială de investigare, Comisia ar fi încălcat de asemenea obligația de a examina în mod diligent și imparțial măsura în litigiu și, astfel, principiul buneii administrări, precum și principiul respectării dreptului la apărare, întrucât reclamanta nu ar fi putut să își prezinte observațiile în calitate de parte interesată.
- 47 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, trebuie să fie deosebite, pe de o parte, etapa preliminară de examinare a ajutoarelor instituită la articolul 108 alineatul (3) TFUE și, pe de altă parte, etapa oficială de examinare vizată la articolul 108 alineatul (2) TFUE (a se vedea punctul 26 de mai sus). Potrivit unei jurisprudențe constante, procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE prezintă un caracter indispensabil atunci când Comisia întâmpină dificultăți serioase în aprecierea compatibilității cu piața internă (a se vedea Hotărârea din 10 februarie 2009, Deutsche Post și DHL International/Comisia, T-388/03, Rep., EU:T:2009:30, punctul 88 și jurisprudența citată).
- 48 Așadar, Comisia nu se poate limita la faza preliminară prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE pentru a lua o decizie favorabilă unei măsurii de stat decât dacă este în măsură să dobândească, la finalizarea primei examinări, convingerea că această măsură fie nu constituie un ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, fie, dacă este calificată drept ajutor, este compatibilă cu tratatul. În schimb, dacă această primă examinare a determinat Comisia să dobândească convingerea contrară sau chiar nu a permis înlăturarea tuturor dificultăților ridicate de aprecierea măsurii considerate, Comisia are datoria de a obține toate avizele necesare și de a iniția în acest scop procedura prevăzută la

articolul 108 alineatul (2) TFUE (Hotărârea British Aggregates/Comisia, punctul 30 de mai sus, EU:C:2008:757, punctele 186 și 187, și Hotărârea din 27 septembrie 2011, 3F/Comisia, T-30/03 RENV, Rep., EU:T:2011:534, punctul 53).

- 49 Această obligație rezultă direct din articolul 108 alineatul (3) TFUE, astfel cum a fost interpretat în jurisprudență, și este confirmată de dispozițiile articolului 4 alineatul (4) din Regulamentul nr. 659/1999, în cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că nu există îndoieli privind compatibilitatea măsurii notificate cu piața internă (a se vedea Hotărârea Smurfit Kappa Group/Comisia, punctul 26 de mai sus, EU:T:2012:351, punctul 62 și jurisprudența citată).
- 50 În consecință, Comisia are sarcina de a stabili, în funcție de împrejurările de fapt și de drept proprii cazului, dacă dificultățile întâmpinate cu ocazia examinării compatibilității ajutorului necesită deschiderea procedurii oficiale de investigare a acestei proceduri. Această apreciere trebuie să respecte trei cerințe (a se vedea Hotărârea Deutsche Post și DHL International/Comisia, punctul 47 de mai sus, EU:T:2009:30, punctul 89 și jurisprudența citată).
- 51 În primul rând, articolul 108 TFUE limitează puterea Comisiei de a se pronunța cu privire la compatibilitatea unui ajutor cu piața internă în urma procedurii de examinare preliminară numai la măsurile care nu ridică dificultăți serioase, astfel încât acest criteriu are un caracter limitativ. Astfel, Comisia nu poate refuza să deschidă procedura oficială de investigare prevalându-se de alte împrejurări, precum interesul terților, considerații referitoare la economia procedurii sau orice alt motiv de conveniență administrativă sau politică (a se vedea Hotărârea Deutsche Post și DHL International/Comisia, punctul 47 de mai sus, EU:T:2009:30, punctul 90 și jurisprudența citată).
- 52 În al doilea rând, în cazul în care întâmpină dificultăți serioase, Comisia este obligată să deschidă procedura oficială și nu dispune, în această privință, de nicio putere discreționară (Hotărârea Deutsche Post și DHL International/Comisia, punctul 47 de mai sus, EU:T:2009:30, punctul 91).
- 53 În al treilea rând, noțiunea de dificultăți serioase prezintă un caracter obiectiv. Existența unor astfel de dificultăți trebuie să fie căutată atât în împrejurările în care a fost adoptat actul atacat, cât și în conținutul acestuia, în mod obiectiv, prin efectuarea unei analize a motivelor deciziei în raport cu elementele de care dispunea Comisia atunci când s-a pronunțat cu privire la compatibilitatea cu piața internă a ajutorului în litigiu. Rezultă de aici că, contrar celor susținute de E.ON Generación, controlul legalității efectuat de Tribunal asupra existenței unor dificultăți serioase, prin natură, nu se poate limita la căutarea erorii vădite de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea Deutsche Post și DHL International/Comisia, punctul 47 de mai sus, EU:T:2009:30, punctul 92 și jurisprudența citată).
- 54 În această privință, trebuie arătat că reclamantul suportă sarcina probei cu privire la existența unor dificultăți serioase, probă pe care o poate face pe baza unei serii de indicii concordante, referitoare, pe de o parte, la împrejurările și la durata fazei preliminare de examinare și, pe de altă parte, la conținutul deciziei atacate (Hotărârea din 15 martie 2001, Prayon-Rupel/Comisia, T-73/98, Rec., EU:T:2001:94, punctul 49, și Hotărârea din 16 septembrie 2013, Colt Télécommunications France/Comisia, T-79/10, EU:T:2013:463, punctul 37).
- 55 În speță, potrivit reclamantei, existența unor dificultăți serioase care necesită deschiderea procedurii oficiale de investigare ar fi semnalată de indicii privind, pe de o parte, procedura preliminară de examinare și, pe de altă parte, conținutul deciziei atacate.

Indicii privind procedura preliminară de examinare

- 56 Potrivit reclamantei, patru circumstanțe ce caracterizează procedura preliminară de examinare care a condus la adoptarea deciziei atacate ar demonstra existența unor dificultăți serioase întâmpinate de Comisie cu ocazia evaluării măsurii în litigiu.

– Cu privire la primul indiciu, referitor la durata procedurii preliminare de examinare

- 57 Reclamanta arată că durata excesivă a procedurii preliminare de examinare în speță indică existența unor dificultăți serioase. Astfel, decizia atacată ar fi fost adoptată la aproape patru luni și jumătate după notificarea măsurii în litigiu, deși termenul prevăzut de Regulamentul nr. 659/1999 este de două luni. Această durată s-ar explica prin îndoielile existente, chiar în cadrul Comisiei, cu privire la compatibilitatea măsurii în litigiu cu piața internă. Reclamanta adaugă, în replică, că, ținând seama de data prenotificării măsurii în litigiu, la 18 decembrie 2009, procedura preliminară de examinare ar fi durat chiar mai mult de nouă luni.
- 58 Potrivit unei jurisprudențe constante, durata examinării preliminare poate să constituie, împreună cu alte elemente, un indiciu al dificultăților serioase întâmpinate de Comisie, dacă aceasta depășește semnificativ ceea ce presupune în mod normal o astfel de examinare (Hotărârea din 10 mai 2000, SIC/Comisia, T-46/97, Rec., EU:T:2000:123, punctul 102, și Hotărârea din 10 iulie 2012, TF1 și alții/Comisia, T-520/09, EU:T:2012:352, punctul 54).
- 59 În temeiul articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, examinarea preliminară începe imediat după primirea notificării măsurii în cauză. Articolul 4 alineatul (5) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că deciziile de închidere a examinării preliminare sunt adoptate în termen de două luni. Potrivit acestei dispoziții, acest termen curge din ziua următoare primirii unei notificări complete.
- 60 Trebuie precizat că, în temeiul articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999, o notificare este completă numai dacă permite Comisiei să adopte o decizie în conformitate cu procedura de examinare preliminară și cu procedura oficială de investigare. În plus, potrivit articolului 4 alineatul (5) din același regulament, „[n]otificarea se consideră completă dacă, în termen de două luni de la primirea acesteia sau de la primirea oricărei informații suplimentare solicitate, Comisia nu mai solicită alte informații”.
- 61 Din aceste dispoziții coroborate rezultă că o notificare poate fi considerată completă numai la primirea de către Comisie a ansamblului informațiilor care îi permit să își creeze o primă opinie cu privire la natura și la efectele măsurii în cauză. Se consideră că aceste informații sunt cuprinse în notificare dacă Comisia nu prezintă nicio cerere de informații suplimentare în termen de două luni de la primirea sa. În schimb, dacă Comisia prezintă cereri de informații suplimentare, notificarea trebuie să fie considerată completă la data primirii ultimelor informații solicitate, astfel încât termenul de două luni prevăzut la articolul 4 alineatul (5) din Regulamentul nr.659/1999 începe să curgă numai de la această dată (Hotărârea TF1 și alții/Comisia, punctul 58 de mai sus, EU:T:2012:352, punctele 61 și 62).
- 62 În speță, Regatul Spaniei a notificat măsura în litigiu Comisiei la 12 mai 2010 [considerentul (1) al deciziei atacate]. Această notificare a fost completată la 14 și la 15 iunie 2010 [considerentul (2) al deciziei atacate].
- 63 Întrucât această notificare nu a fost considerată completă de Comisie, aceasta a solicitat Regatului Spaniei informații suplimentare prin scrisoarea din 13 august 2010 [considerentul (3) al deciziei atacate].
- 64 Autoritățile spaniole au răspuns acestei cereri prin scrisoarea din 31 august 2010 [considerentul (3) al deciziei atacate].
- 65 La 3 și la 17 septembrie 2010, autoritățile spaniole transmis spontan, astfel cum au precizat în ședință, informații suplimentare Comisiei [considerentele (4) și (5) ale deciziei atacate].

- 66 Astfel, durata procedurii de examinare preliminară trebuie calculată cel mai devreme de la primirea ultimelor informații suplimentare trimise de autoritățile spaniole ca răspuns la o cerere a Comisiei (a se vedea punctul 60 de mai sus), și anume la 31 august 2010, data ultimului lor răspuns la cererea de informații din 13 august 2010, și nu, astfel cum susține reclamanta, de la notificarea inițială din 12 mai 2010 sau chiar de la 18 decembrie 2009. În consecință, nici termenele anterioare notificării inițiale, nici cele care au intervenit între aceasta și ultimul răspuns al autorităților spaniole nu intră în calculul duratei procedurii preliminare de examinare.
- 67 Prin urmare, trebuie să se considere că, contrar celor susținute de reclamantă, decizia atacată, datată 29 septembrie 2010, a fost adoptată în termenul de două luni prevăzut de Regulamentul nr. 659/1999, care a început să curgă în ziua următoare datei de 31 august 2010, iar nu în termenul de patru luni și jumătate sau chiar de mai mult de nouă luni, invocat de reclamantă.
- 68 În consecință, reclamanta nu poate susține în mod valabil că durata procedurii preliminare de examinare constituie un indiciu al existenței unor dificultăți serioase.
- Cu privire la al doilea indiciu, referitor la schimburile dintre Comisie și autoritățile spaniole
- 69 Reclamanta susține că faptul că Comisia a primit cinci scrisori ale autorităților spaniole care conțineau informații suplimentare evidențiază complexitatea dosarului. Reclamanta precizează că, dacă Comisia nu ar fi exprimat nicio îndoială, Regatul Spaniei nu ar fi considerat necesar să îi furnizeze atâtea informații.
- 70 În această privință, este necesar să se amintească jurisprudența constantă potrivit căreia simplul fapt că au fost inițiate discuții între Comisie și statul membru autor al notificării în timpul fazei de examinare preliminară și că, în acest cadru, Comisia a putut solicita informații suplimentare cu privire la măsurile supuse controlului său nu poate fi considerată, în sine, drept un indiciu al faptului că această instituție se confruntă cu dificultăți serioase de apreciere. Totuși, nu se poate exclude ca din conținutul discuțiilor inițiate între Comisie și statul membru în această fază a procedurii să poată rezulta, în anumite circumstanțe, existența unor astfel de dificultăți (a se vedea Hotărârea TF1 și alții/Comisia, punctul 58 de mai sus, EU:T:2012:352, punctele 76 și 77 și jurisprudența citată).
- 71 În speță, Comisia a trimis, la 13 august 2010, o cerere de informații Regatului Spaniei, iar acesta din urmă a adresat Comisiei nu numai un răspuns la această cerere, ci și mai multe informații suplimentare, respectiv în total cinci scrisori în plus față de notificarea inițială.
- 72 Cu toate acestea, Comisia a arătat că a solicitat, astfel cum Regatul Spaniei a confirmat în ședință, numai o serie de precizări tehnice, privind în special calculul compensației, precum și informații suplimentare privind riscurile referitoare la securitatea aprovizionării cu energie electrică. Domeniul său de investigație a rămas astfel limitat la stricta apreciere a măsurii în litigiu notificate conform anumitor condiții prevăzute de articolul 106 alineatul (2) TFUE. Nu se poate considera, așadar, că această cerere de informații, ca atare, indică existența unor dificultăți serioase. Pe de altă parte, jurisprudența nu consideră revelator pentru existența unor dificultăți serioase nici faptul că întrebările adresate în cererile de informații și răspunsurile la acestea, în special prin faptul că sunt numeroase, lasă să se întrevadă îndoiele ale Comisiei față de măsura notificată în privința dispozițiilor referitoare la ajutoarele de stat, întrucât aceste îndoiele au putut fi înlăturate în urma răspunsurilor autorităților naționale la cererile menționate (a se vedea Hotărârea Colt Télécommunications France/Comisia, punctul 54 de mai sus, EU:T:2013:463, punctele 63 și 65 și jurisprudența citată). Or, în speță, faptul că Comisia nu a considerat necesar să trimită o a doua cerere de informații în urma răspunsurilor oferite la prima cerere atestă faptul că, chiar dacă se presupune că aceasta a avut îndoiele în privința măsurii în litigiu, acestea au fost înlăturate.

73 În aceste condiții, nu se poate considera că schimburile dintre Comisie și autoritățile spaniole indică existența unor dificultăți serioase ridicate de examinarea măsurii în litigiu.

– Cu privire la al treilea indiciu, referitor la modificarea măsurii în litigiu

74 În replică, reclamanta susține, bazându-se pe jurisprudență, că faptul, confirmat de Regatul Spaniei, că Comisia a solicitat autorităților spaniole să modifice măsura în litigiu indică existența unor îndoieli serioase cu privire la compatibilitatea sa cu piața internă.

75 Este necesar să se arate, în această privință, că a considera, astfel cum procedează reclamanta, că modificarea măsurii în litigiu, dacă se presupune că a intervenit la cererea Comisiei în cursul procedurii preliminare, ar revela dificultăți serioase înseamnă a nu respecta scopul articolului 108 alineatul (3) TFUE și al procedurii preliminare pe care o prevede. Astfel, în conformitate cu scopul articolului 108 alineatul (3) TFUE și cu datoria bunei administrări care îi incumbă, Comisia poate iniția un dialog cu statul membru autor al notificării pentru a depăși, în cursul procedurii preliminare, dacă este cazul prin intermediul modificării dispozitivului de ajutor prevăzut, eventualele dificultăți întâlnite pentru a se pronunța asupra măsurii notificate fără să fie necesară deschiderea procedurii oficiale de investigare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 septembrie 2013, Iliad și alții/Comisia, T-325/10, atacată cu recurs, EU:T:2013:472, punctele 75 și 78 și jurisprudența citată).

76 În plus, chiar dacă modificarea în cauză ar interveni în cursul fazei anterioare notificării măsurii în litigiu, astfel cum susține Comisia, ea nu ar putea în plus să constituie un indiciu al existenței unor dificultăți serioase, întrucât existența unor astfel de dificultăți este apreciată în funcție de confruntarea măsurii naționale, astfel cum a fost notificată, cu normele privind ajutoarele de stat. Trebuie să se adauge că schimburile prealabile notificării între Comisie și statul care realizează notificarea vizează de asemenea remedierea aspectelor unei măsuri naționale avute în vedere care ar putea pune probleme în raport cu normele privind ajutoarele de stat. Prin urmare, contrar celor susținute de reclamantă, fie problema în cauză persistă după notificare, caz în care Comisia deschide procedura oficială de investigare, permițând terților interesați să își exercite dreptul de a prezenta observații, fie respectiva problemă este corectată și terții interesați nu dispun de niciun drept în acest sens.

77 Aceste considerații nu sunt repuse în discuție de Hotărârea din 20 martie 1984, Germania/Comisia (84/82, Rec., EU:C:1984:117), citată de reclamantă, întrucât, în cauza care a determinat pronunțarea acestei hotărâri, Comisia apreciasse că, în pofida modificărilor substanțiale aduse legislației naționale în cauză, nu fuseseră rezolvate toate dificultățile invocate, ceea ce, împreună cu alte circumstanțe, conduseseră Curtea la anularea deciziei Comisiei de a nu deschide procedura oficială de investigare (punctele 16 și 19 din hotărâre). Astfel, nu modificările măsurii naționale sunt cele care au fost considerate un indiciu al existenței unor dificultăți serioase, ci caracterul insuficient al acestor modificări care nu au permis să elimine toate preocupările Comisiei în privința măsurii menționate. Or, în speță, reclamanta nu susține că modificarea pretins adusă măsurii în litigiu ar fi fost insuficientă.

78 Rezultă că nu se poate considera că modificarea măsurii în litigiu indică existența unor dificultăți serioase ridicate de examinarea măsurii menționate.

– Cu privire la al patrulea indiciu, privind obiecțiile autorităților și ale operatorilor spanioli

79 Potrivit reclamantei, complexitatea dosarului ar fi de asemenea ilustrată de observațiile comunicate Comisiei de mai mulți operatori de pe piață, printre care ale sale, precum și de rapoartele Comisión Nacional de la Competencia (CNC, Comisia Națională a Concurenței din Spania) și ale Comisión Nacional de Energía (CNE, Comisia Națională pentru Energie din Spania). Aceste observații și rapoarte ar fi subliniat nerespectarea de măsura în litigiu a anumitor dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat și ar fi trebuit, în consecință, să determine Comisia să deschidă procedura oficială de

investigare. În replică, reclamanta precizează că, chiar dacă CNC și CNE nu aveau competența să se pronunțe asupra existenței unui ajutor și a compatibilității sale cu piața internă, rapoartele lor, prin sublinierea caracterului indisociabil al celor trei elemente constitutive ale măsurii în litigiu și a caracterului său clar disproporționat, ar indica totuși dificultăți serioase ridicate de examinarea măsurii menționate.

- 80 Greenpeace-Espana subliniază că mai mulți terți și-ar fi exprimat îngrijorarea cu privire la efectele negative pentru mediu ale aplicării măsurii în litigiu.
- 81 Trebuie amintit că noțiunea de dificultăți serioase are un caracter obiectiv și că existența unor astfel de dificultăți trebuie să fie examinată în mod obiectiv, în special în circumstanțele în care a avut loc adoptarea actului atacat (a se vedea punctul 53 de mai sus).
- 82 Rezultă că nu pot fi luate în considerare în scopul stabilirii existenței unor dificultăți serioase numărul și amploarea obiecțiilor emise împotriva măsurii în litigiu. Astfel, o asemenea luare în considerare a obiecțiilor emise împotriva măsurii în litigiu ar însemna ca deschiderea procedurii oficiale de investigare să depindă de opoziția provocată de un proiect național, iar nu de dificultățile serioase efectiv întâmpinate de Comisie cu ocazia examinării proiectului menționat. În plus, aceasta ar conduce, astfel cum observă Regatul Spaniei, la situația în care opoziții unui proiect pot întârzia cu ușurință examinarea sa de către Comisie, obligând-o, prin intervenția lor, să deschidă procedura oficială de investigare (Hotărârea Colt Télécommunications France/Comisia, punctul 54 de mai sus, EU:T:2013:463, punctele 73 și 74).
- 83 În schimb, nu este exclus ca cuprinsul obiecțiilor formulate de operatorii și autoritățile în cauză să poată revela existența unor dificultăți serioase indicate de examinarea măsurii în litigiu (Hotărârea Colt Télécommunications France/Comisia, punctul 54 de mai sus, EU:T:2013:463, punctul 75). Or, întrucât respectivele obiecții se adaugă considerațiilor formulate de reclamantă și de Greenpeace-Espana privind pretinse indicii ale existenței unor dificultăți serioase întemeiate pe conținutul deciziei atacate, se impune examinarea lor în acest cadru (a se vedea punctul 86 și următoarele de mai jos).
- 84 Prin urmare, este necesar să se concluzioneze că obiecțiile operatorilor privați și publici în cauză, așa numeroase cum sunt și chiar dacă se presupune că sunt concordante, nu sunt, ca atare, de natură să indice existența unor dificultăți serioase.
- 85 Ținând seama de considerațiile care precedă, este necesar să se concluzioneze că indiciile invocate privind derularea procedurii preliminare de examinare, considerate individual sau ca o serie de indicii, nu permit să se stabilească existența unor dificultăți serioase care ar fi necesitat deschiderea procedurii oficiale de investigare.

Indicii privind conținutul deciziei atacate

- 86 Reclamanta și Greenpeace-Espana susțin, în esență, că conținutul deciziei atacate lasă să se identifice patru indicii ale faptului că examinarea măsurii în litigiu prezenta dificultăți serioase.

– Cu privire la primul indice, referitor la analiza incompletă a măsurii în litigiu

- 87 Reclamanta invocă caracterul incomplet al examinării măsurii în litigiu desfășurate de Comisie. Reclamanta invocă în special, făcând trimitere la argumentele sale prezentate în cadrul celui de al doilea motiv, faptul că Comisia nu ar fi examinat cele trei elemente legate totuși în mod indisociabil care alcătuiau măsura în litigiu, și anume compensația financiară plătită producătorilor de energie electrică, mecanismul de dispacherizare prioritară și obligația de cumpărare de cărbune indigen, evitând astfel să se pronunțe cu privire la mai multe argumente prezentate de părțile interesate. Reclamanta

adaugă, în replică, că însuși președintele Tribunalului ar fi afirmat, în Ordonanța din 17 februarie 2011, Gas Natural Fenosa SDG/Comisia (T-484/10 R, EU:T:2011:53, punctul 68), că Comisia procedase la o examinare preliminară incompletă, examinând numai compatibilitatea compensației financiare.

- 88 Este necesar să se amintească, cu titlu introductiv, că reiese dintr-o jurisprudență constantă că un caracter insuficient sau incomplet al examinării efectuate de Comisie în cadrul procedurii preliminare de examinare constituie un indiciu al existenței unor dificultăți serioase (a se vedea Hotărârea Smurfit Kappa Group/Comisia, punctul 26 de mai sus, EU:T:2012:351, punctul 81 și jurisprudența citată).
- 89 În speță, chiar pe baza acestui prim indiciu al existenței unor dificultăți serioase, privind examinarea incompletă a măsurii în litigiu, judecătorul delegat cu luarea măsurilor provizorii a reținut existența *fumus boni iuris* al cererii de suspendare a executării deciziei atacate în Ordonanța Gas Natural Fenosa SDG/Comisia, punctul 87 de mai sus (EU:T:2011:53, punctele 62-70), precum și în Ordonanțele din 17 februarie 2011, Iberdrola/Comisia (T-486/10 R, EU:T:2011:54, punctele 56-64), Endesa și Endesa Generación/Comisia (T-490/10 R, EU:T:2011:55, punctele 55-63) și Comunidad Autónoma de Galicia/Comisia (T-520/10 R, EU:T:2011:56, punctele 50-58).
- 90 Totuși, nu se poate deduce din aceste ordonanțe ale judecătorului delegat cu luarea măsurilor provizorii, care nu sunt, prin natura lor, investite cu autoritate de lucru judecat [Ordonanța din 14 februarie 2002, Comisia/Artegodan, C-440/01 P(R), Rec., EU:C:2002:95, punctul 66], că primul motiv întemeiat pe încălcarea drepturilor procedurale ale reclamantei trebuie, în speță, să fie declarat întemeiat pentru motivul că Comisia nu ar fi examinat ansamblul elementelor care constituiau ajutorul în cauză în cursul procedurii preliminare.
- 91 Astfel, rezultă din decizia atacată, ca de altfel din ordonanțele privind măsurile provizorii menționate mai sus, că măsura de ajutor notificată de autoritățile spaniole este constituită, astfel cum recunosc părțile, din trei elemente, și anume compensația financiară, mecanismul de dispecerizare prioritară și obligația de cumpărare a cărbunelui indigen (completată de o obligație de producere de energie electrică pe baza acestui cărbune).
- 92 Mai precis, astfel cum reiese din descrierea măsurii în litigiu efectuată în decizia atacată (punctul 2), aceasta vizează garantarea securității aprovizionării electrice în Spania, obligând centralele producătoare de energie electrică beneficiare să cumpere cărbune indigen de la minele de cărbune spaniole și să producă anumite volume de energie electrică pe baza acestui cărbune. Pentru a se asigura că centralele beneficiare pot vinde pe piața energiei electrice volumele de energie electrică produse pe bază de cărbune indigen și pentru a garanta astfel securitatea aprovizionării electrice în Spania, măsura în litigiu a instituit mecanismul de dispecerizare prioritară, permițându-le un acces privilegiat la piața menționată, cu precizarea că proprietarilor centralelor vizate le va fi acordată o compensație egală cu diferența dintre costurile suplimentare de producție pe care le-au suportat și prețul de vânzare pe piața energiei electrice (a se vedea de asemenea punctele 2-4 de mai sus).
- 93 Rezultă de aici, în primul rând, că compensația financiară prevăzută de măsura în litigiu avea ca obiect acoperirea cheltuielilor ocazionate de obligațiile de serviciu public vizând garantarea securității aprovizionării electrice în Spania, care constau într-o obligație de cumpărare de cărbune indigen și într-o obligație de producție de energie electrică pe baza acestui cărbune.
- 94 În consecință, analiza obligației de cumpărare de cărbune indigen pe care trebuia să o efectueze Comisia consta în verificarea faptului dacă o astfel de obligație putea efectiv să fie calificată drept obligație de serviciu public susceptibilă să dea naștere unei compensații. Or, Comisia a realizat o astfel de analiză, în cadrul evaluării existenței unui SIEG în sensul articolului 106 alineatul (2) TFUE (a se vedea punctul 3.1 din decizia atacată).

- 95 În al doilea rând, rezultă din descrierea măsurii în litigiu, astfel cum a fost amintită la punctul 92 de mai sus, că mecanismul de dispecerizare prioritară constituie un „mijloc tehnic vizând atingerea obiectivului urmărit”, „căut[ând] [...] să garanteze efectivitatea SIEG”. Potrivit autorităților spaniole, fără acest mecanism care permitea energiei electrice produse pe bază de cărbune indigen să ajungă pe piața energiei electrice, această sursă națională de energie ar putea fi amenințată cu dispariția și nu ar putea limita dependența Spaniei față de sursele energetice străine. Mecanismul de dispecerizare prioritară ar constitui astfel legătura indispensabilă dintre obligațiile de serviciu public și scopul de interes economic general urmărit.
- 96 În consecință, Comisia trebuia să examineze mecanismul de dispecerizare prioritară în raport cu motivul care permite asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică a Spaniei și, astfel, a verificării existenței unui veritabil SIEG. Comisia a analizat prin urmare în mod întemeiat mecanismul de dispecerizare prioritară în cadrul verificării sale a existenței unui SIEG (punctul 3.1 din decizia atacată). Comisia a considerat, în această privință, că mecanismul de dispecerizare prioritară era conform articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE (JO L 176, p. 37, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 61), în temeiul căruia, „[d]in motive de securitate a aprovizionării, un stat membru poate ordona ca instalațiilor de producție care folosesc, ca sursă primară de energie, combustibili indigeni să li se acorde prioritate la dispecerizare”.
- 97 Comisia a mers chiar dincolo de această examinare a mecanismului de dispecerizare prioritară în raport cu normele privind ajutoarele de stat, verificând compatibilitatea sa cu alte dispoziții decât articolul 106 alineatul (2) TFUE și articolul 107 TFUE, cum ar fi cele privind libera circulație a mărfurilor [considerentele (151)-(154) ale deciziei atacate] sau dreptul de proprietate consacrat de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [considerentul (159) al deciziei atacate].
- 98 Pe de altă parte, în cadrul analizei sale a existenței unui ajutor de stat [în special în considerentele (113), (121) și (127) ale deciziei atacate], Comisia a luat în considerare efectele combinate ale compensației financiare, ale mecanismului de dispecerizare prioritară și ale obligației de cumpărare de cărbune indigen, luând în considerare în același timp legăturile strânse, invocate de reclamantă, dintre aceste trei elemente constitutive ale măsurii în litigiu. Comisia a dedus astfel din această analiză coroborată că beneficiarii măsurii în litigiu erau nu numai centralele electrice, ci și producătorii de cărbune indigen.
- 99 În schimb, ținând seama de considerațiile formulate la punctele 93-96 de mai sus, nu revine Comisiei sarcina să efectueze o analiză distinctă a mecanismului de dispecerizare prioritară și a obligației de cumpărare de cărbune indigen, pentru a determina dacă acestea constituiau, considerate separat, ajutoare de stat incompatibile cu piața internă.
- 100 Rezultă din tot ceea ce precedă că nu se poate reproșa Comisiei efectuarea unei examinări incomplete a măsurii în litigiu și că, în consecință, nu se poate deduce de aici existența unor dificultăți serioase ridicate de examinarea măsurii menționate care ar fi trebuit să conducă la deschiderea procedurii oficiale de investigare.

– Cu privire la al doilea indiciu, referitor la examinarea insuficientă a SIEG instituit în speță

- 101 În replică, reclamanta susține, făcând trimitere la argumentația sa expusă în cadrul celui de al treilea motiv, că, prin nedeschiderea procedurii oficiale de investigare, Comisia nu a fost în măsură să observe că măsura în litigiu, prin împiedicarea centralelor cu ciclu combinat să reacționeze rapid la o creștere neașteptată a cererii de energie electrică, ar compromite securitatea aprovizionării electrice în Spania și, astfel, SIEG care justifică compatibilitatea măsurii respective.

- 102 În susținerea acestei afirmații, reclamanta invocă, în esență, opririle prelungite suferite de centralele cu ciclu combinat, precum și situația de incertitudine în care se află aceste centrale de la punerea în aplicare a măsurii în litigiu, care le-ar împiedica să răspundă în mod flexibil și rapid cererii de energie electrică.
- 103 Or, întrucât aceste elemente sunt ulterioare deciziei atacate, Comisia nu avea obligația să le ia în considerare în analiza sa (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 aprilie 2008, Nuova Agricast, C-390/06, Rep., EU:C:2008:224, punctele 54 și 55, și Hotărârea din 28 martie 2012, Ryanair/Comisia, T-123/09, Rep., EU:T:2012:164, punctul 103) și nu i se poate reproșa, prin urmare, insuficiența examinării sale în această privință în cadrul procedurii preliminare.
- 104 Deși reclamanta invocă de asemenea, în susținerea pretensei examinări insuficiente a SIEG instituite în speță, lipsa luării în considerare de către Comisie a rapoartelor CNE și CNC care ar fi pus în evidență caracterul disproporționat al măsurii în litigiu în raport cu obiectivul urmărit de SIEG (a se vedea punctul 79 de mai sus), este necesar să se constate că această susținere este contrazisă de chiar termenii deciziei atacate. Astfel, reiese din decizia atacată, pe de o parte, că Comisia a expus în aceasta, în esență, conținutul acestor raporturi [considerentul (73) al deciziei atacate], precum și ansamblul datelor și susținerilor prezentate de terți (punctul 2.8 din decizia atacată) și, pe de altă parte, că a indicat faptul că a procedat la o verificare a lipsei unei erori vădite de apreciere în instituirea SIEG în cauză, contrar practicii sale obișnuite în materie de obligații de serviciu public vizând garantarea securității aprovizionării cu energie electrică, din cauza obiecțiilor prezentate în speță de terți [considerentul (90) al deciziei atacate]. Se poate deduce astfel de aici că Comisia a luat în considerare, chiar dacă nu le-a aprobat, obiecțiile prezentate de terți, printre care cele care figurează în rapoartele CNC și CNE. În consecință, nu se poate reproșa Comisiei nici insuficiența examinării sale în această privință în cadrul procedurii preliminare.
- Cu privire la al treilea indiciu, referitor la incompatibilitatea măsurii în litigiu cu diverse dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat
- 105 Reclamanta deduce din pretinsa incompatibilitate a măsurii în litigiu cu diverse dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat, invocate de asemenea în cadrul celui de al patrulea și al celui de al cincilea motiv, că Comisia nu era, cu atât mai mult, în măsură să se abțină să deschidă procedura oficială de investigare.
- 106 Potrivit jurisprudenței, atunci când un reclamant invocă o încălcare a drepturilor sale procedurale rezultând din faptul că Comisia nu a deschis procedura oficială de investigare, acesta poate invoca orice motiv de natură să demonstreze că aprecierea informațiilor și a elementelor de care dispunea Comisia, în cadrul fazei preliminare de examinare a măsurii notificate, ar fi trebuit să dea naștere la îndoieli cu privire la calificarea măsurii notificate drept ajutor de stat și a compatibilității sale cu piața internă. Cu toate acestea, utilizarea unor astfel de argumente nu poate avea drept consecință transformarea obiectului acțiunii și nici să îi modifice condițiile de admisibilitate. Dimpotrivă, existența unor îndoieli cu privire la această calificare sau cu privire la această compatibilitate este tocmai dovada care trebuie să fie adusă pentru a demonstra că Comisia avea obligația de a deschide procedura oficială de investigare (a se vedea în acest sens Hotărârea Smurfit Kappa Group/Comisia, punctul 26 de mai sus, EU:T:2012:351, punctul 52 și jurisprudența citată).
- 107 Revine, așadar, reclamantului să identifice indiciile privind conținutul deciziei atacate susceptibile să demonstreze existența unor dificultăți serioase (a se vedea punctul 54 de mai sus). Este necesar să se adauge că, atunci când reclamantul utilizează, precum în speță, o trimitere la argumentele invocate în cadrul altor motive, contestând temeinicia deciziei atacate, acesta trebuie să identifice precis acelea dintre argumentele invocate în acest din urmă context care sunt, în opinia sa, susceptibile să demonstreze existența unor astfel de dificultăți (a se vedea în acest sens Hotărârea Iliad și alții/Comisia, punctul 75 de mai sus, EU:T:2013:472, punctele 83 și 84).

108 În speță, întrucât reclamanta se limitează să susțină că, „având în vedere ceea ce a fost expus [în cadrul argumentației sale privind cel de al patrulea și cel de al cincilea motiv] și luând în considerare lipsa compatibilității măsurii în litigiu nu numai cu dispozițiile tratatului care garantează libertatea de stabilire și libera circulație a mărfurilor, ci și cu diverse instrumente de drept derivat, Comisia nu era [...] în măsură să se abțină să deschidă procedura oficială de investigare”, este necesar să se considere că această trimitere vagă și nesuștinută nu permite Tribunalului să identifice elementele precise invocate în susținerea celui de al patrulea și a celui de al cincilea motiv care ar stabili, potrivit reclamantei, existența unor dificultăți serioase. Prin urmare, este necesar să se examineze argumentația privind incompatibilitatea măsurii în litigiu cu diverse dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat numai în cadrul aprecierii celui de al patrulea și a celui de al cincilea motiv invocate de reclamantă.

– Cu privire la al patrulea indiciu, referitor la examinarea insuficientă și incompletă a măsurii în litigiu în raport cu dispozițiile privind mediul

109 Greenpeace-Espana arată că ancheta realizată în cadrul procedurii preliminare a fost, pe de o parte, insuficientă, întrucât Comisia nu dispunea de informațiile necesare pentru a se pronunța cu privire la efectul asupra mediului al măsurii în litigiu, și, pe de altă parte, incompletă, întrucât Comisia nu a examinat dacă această măsură încălca alte dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat decât cele privind ajutoarele de stat, în speță dispozițiile privind mediul, și întrucât analiza sa referitoare la compatibilitatea măsurii menționate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (JO L 275, p. 32, Ediție specială, 15/vol. 10, p. 78), cu modificările ulterioare, ar fi fost parțială. Greenpeace-Espana invocă, în esență, aceleași argumente în susținerea afirmației sale privind încălcarea de către Comisie a obligației sale de motivare.

110 În observațiile sale privind memoriul în intervenție al Greenpeace-Espana, Comisia arată că argumentația acestei interveniente este inadmisibilă, întrucât ar deturna dezbaterile dintre părțile principale pentru a o orienta către probleme juridice total distincte.

111 Trebuie amintit că, în temeiul unei jurisprudențe constante, deși articolul 40 al patrulea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și articolul 116 alineatul (3) din Regulamentul de procedură nu se opun ca intervenientul să invoce argumente diferite de cele ale părții pe care o susține, acest lucru este permis totuși cu condiția ca argumentele să nu modifice cadrul litigiului și ca intervenția să vizeze întotdeauna susținerea concluziilor prezentate de aceasta din urmă (Hotărârea din 8 iunie 1995, Siemens/Comisia, T-459/93, Rec, EU:T:1995:100, punctele 21-23, și Hotărârea din 9 septembrie 2009, Diputación Foral de Álava și alții, T-230/01-T-232/01 și T-267/01-T-269/01, EU:T:2009:316, punctul 301).

112 În speță, reiese din cuprinsul punctelor 105 și 108 de mai sus că reclamanta, chiar dacă nu a prezentat niciun argument în sprijinul afirmației sale și nici elemente care să o susțină, a arătat că, ținând seama de incompatibilitatea măsurii în litigiu cu diverse dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat, altele decât cele privind ajutoarele de stat, printre care dispozițiile privind mediul, Comisia nu se putea abține să deschidă procedura oficială de investigare. În consecință, contrar celor susținute de Comisie, argumentația întemeiată pe indiciul existenței unor dificultăți serioase invocat de Greenpeace-Espana nu modifică sfera litigiului și trebuie să fie declarată admisibilă.

113 În ceea ce privește pretinsa demonstrare a existenței unor dificultăți serioase prin acest indiciu, este suficient să se constate, fără să fie necesară în acest stadiu pronunțarea asupra obligației sale de a examina conformitatea măsurii în litigiu cu dispozițiile privind mediul (a se vedea punctele 187-191 de mai jos), că Comisia a răspuns la ansamblul preocupărilor exprimate de terți privind efectele negative asupra mediului ale aplicării măsurii în litigiu. Astfel, Comisia a apreciat, ca răspuns la

susținerile de creștere a emisiilor poluante cauzate de măsura în litigiu [considerentele (70) și (75) ale deciziei atacate], că faptul că respectiva măsură conducea la creșterea emisiilor de CO₂ ale centralelor care folosesc cărbune indigen, precum și la majorarea prețurilor cotelor de emisii nu ar conduce la o creștere a CO₂ emis global în Spania, care ar rămâne în principiu în limitele corespunzătoare angajamentelor luate de autoritățile spaniole, ținând seama de sistemul de schimb de cote de emisii creat prin Directiva 2003/87 [considerentele (156) și (157) ale deciziei atacate]. În aceste condiții, Comisia nu avea obligația nici să examineze nerespectarea dispozițiilor specifice ale Directivei 2003/87, nici să solicite informații suplimentare privind creșterea emisiilor de CO₂ și măsurile adoptate de autoritățile spaniole pentru a compensa această creștere.

- 114 În consecință, nu se poate reproșa Comisiei o examinare insuficientă și incompletă a dispozițiilor privind mediul și nu se poate deduce de aici existența unor dificultăți serioase în examinarea măsurii în litigiu care să justifice deschiderea procedurii oficiale de investigare.
- 115 Rezultă din tot ceea ce precedă că reclamanta și Greenpeace-Espana nu au stabilit că în speță Comisia trebuia să deschidă procedura oficială de investigare. În aceste condiții, nu pot fi primite nici criticile întemeiate pe încălcarea principiilor bunei administrări și respectării dreptului la apărare, care sunt întemeiate pe nedeschiderea procedurii oficiale de investigare, precizându-se că, în orice caz, reclamanta ar fi avut numai dreptul, în calitatea sa de parte interesată, să prezinte observații în cursul procedurii oficiale de investigare, și nu dreptul la o dezbatere în contradictoriu cu Comisia, precum cel recunoscut statului autor al notificării (a se vedea Hotărârea TF1 și alții/Comisia, punctul 58 de mai sus, EU:T:2012:352, punctul 217 și jurisprudența citată).
- 116 Primul motiv trebuie, în consecință, respins în totalitate.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 106 alineatul (2) TFUE, a articolului 107 TFUE și a obligației de motivare

- 117 Reclamanta reproșează, în esență, Comisiei, pe de o parte, faptul că nu a examinat compatibilitatea cu piața internă a ansamblului celor trei elemente constitutive ale măsurii în litigiu, cu nerespectarea articolului 106 alineatul (2) TFUE, a articolului 107 TFUE și a obligației de motivare, și, pe de altă parte, faptul că nu a calificat unul dintre aceste elemente, obligația de cumpărare de cărbune indigen, drept ajutor de stat incompatibil, încălcând astfel articolul 106 alineatul (2) TFUE și articolul 107 TFUE.

Cu privire la lipsa examinării ansamblului elementelor constitutive ale măsurii în litigiu

- 118 Reclamanta susține că Comisia, deși a recunoscut interdependența celor trei elemente constitutive ale măsurii în litigiu care sunt compensația financiară, mecanismul de dispecerizare prioritară și obligația de cumpărare de cărbune indigen, ar fi examinat numai compatibilitatea compensației cu piața internă.
- 119 Reclamanta adaugă că Comisia nu și-ar fi respectat obligația de motivare, omițând să indice motivele pentru care mecanismul de dispecerizare prioritară și obligația de cumpărare de cărbune indigen intrau sau nu intrau în domeniul de aplicare al articolului 107 TFUE și al articolului 106 alineatul (2) TFUE și să examineze impactul lor asupra analizei compatibilității măsurii în litigiu.
- 120 Este necesar să se considere că, atât prin critica întemeiată pe lipsa examinării ansamblului elementelor constitutive ale măsurii în litigiu (a se vedea punctul 118 de mai sus), cât și prin cea întemeiată pe nemotivarea deciziei atacate în ceea ce privește două dintre elementele constitutive ale măsurii menționate (a se vedea punctul 119 de mai sus), reclamanta reproșează în esență Comisiei o examinare incompletă a elementelor constitutive ale măsurii în litigiu.

121 Or, întrucât s-a considerat, cu ocazia examinării primului motiv, că nu se poate reproșa Comisiei o examinare incompletă a măsurii în litigiu (a se vedea punctele 92-100 de mai sus), trebuie de asemenea, pentru aceleași motive, să fie respinsă această primă serie de critici din cadrul celui de al doilea motiv.

Cu privire la absența calificării obligației de cumpărare de cărbune indigen drept ajutor de stat incompatibil

122 Reclamanta reproșează Comisiei că nu a considerat, în decizia atacată, că obligația de cumpărare a cărbunelui indigen impusă centralelor beneficiare constituia, considerată individual, un ajutor de stat, implicând, contrar celor susținute de Comisie în observațiile sale privind cererea de măsuri provizorii în cauza T-490/10 R, un transfer de resurse de stat către producătorii de cărbune indigen. Acest ajutor nu ar putea, în plus, să fie declarat compatibil cu piața internă în aplicarea articolului 106 alineatul (2) TFUE.

123 Fără a fi nevoie să se pronunțe asupra aspectului dacă obligația de cumpărare de cărbune indigen implică un transfer de resurse de stat în favoarea producătorilor acestui cărbune, nici asupra cererii de retragere din dosar a anexei A 23 la cerere, conținând observațiile Comisiei asupra cererii de măsuri provizorii în cauza T-490/10 R, trebuie amintit că obligația de cumpărare a cărbunelui indigen constituie în cadrul schemei de ajutor notificate una dintre obligațiile de serviciu public impuse beneficiarilor măsurii în litigiu și că, în consecință, Comisia nu avea obligația să examineze caracterul de ajutor de stat al acestei obligații de cumpărare considerate în mod izolat și, *a fortiori*, compatibilitatea acesteia, considerată în mod izolat, cu piața internă (a se vedea punctele 94 și 99 de mai sus).

124 Rezultă din toate cele de mai sus că al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 106 alineatul (2) TFUE, a Cadrului privind SIEG, a articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54, pe erori vădite de apreciere, precum și pe un abuz de putere

125 Reclamanta susține, cu titlu principal, că Comisia a încălcat articolul 106 alineatul (2) TFUE, Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (JO 2005, C 297, p. 4) (denumit în continuare „Cadrul privind SIEG”), precum și articolul 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54 și a săvârșit erori vădite de apreciere, considerând că obligațiile impuse de măsura în litigiu corespundeau unui SIEG vizând garantarea securității aprovizionării cu energie electrică. Reclamanta susține în subsidiar, că, deși ar exista un risc pentru aprovizionarea electrică în Spania, măsura în litigiu ar fi disproporționată. Reclamanta deduce de aici, pe de altă parte, că Comisia ar fi săvârșit în speță un abuz de putere.

Cu privire la justificarea instituirii unui SIEG

126 Mai multe dispoziții ale dreptului Uniunii au recunoscut că securitatea aprovizionării cu energie electrică permitea justificarea instituirii unui SIEG.

127 În ceea ce privește, mai precis, sectorul energiei electrice, Directiva 2003/54, aplicabilă la momentul faptelor din speță, a recunoscut astfel că obligațiile de serviciu public puteau sprijini securitatea aprovizionării cu energie electrică. În special, potrivit considerentului (26) al Directivei 2003/54, „[r]espectarea obligațiilor privind serviciile publice reprezintă un element esențial al prezentei directive și este important ca standarde comune minime, respectate de către toate statele membre, să fie stabilite de prezenta directivă, având în vedere obiectivele legate de [...] securitatea aprovizionării”. De asemenea, articolul 3 alineatul (2) din Directiva 2003/54 prevede că, „[t]inând seama pe deplin de

- dispozițiile pertinente din tratat, în special de articolul [106], statele membre pot impune întreprinderilor din sectorul energiei electrice, în interesul economic general, obligații de serviciu public referitoare la securitate, inclusiv securitatea aprovizionării”. Articolul 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54 a precizat, pe de altă parte, că „[u]n stat membru poate ordona ca instalațiilor de producție care folosesc, ca sursă primară de energie, combustibili indigeni să li se acorde prioritatea la dispecerizare, într-un procent care să nu depășească, într-un an calendaristic, 15 % din totalul energiei primare folosite la producerea energiei electrice consumate în statul membru respectiv”.
- 128 Comisia, în Comunicarea sa privind serviciile de interes general în Europa (JO 2001, C 17, p. 4), a considerat de asemenea că securitatea aprovizionării cu energie electrică constituia un obiectiv esențial de serviciu public (anexa I, punctul 3).
- 129 Considerentul (4) al Regulamentului (CE) nr. 1407/2002 al Consiliului din 23 iulie 2002 privind ajutorul de stat pentru industria cărbunelui (JO L 205, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 124), aplicabil la data adoptării deciziei atacate, precizează chiar că „situația politică mondială dă o dimensiune în întregime nouă evaluării riscurilor geopolitice și de securitate în sectorul energiei și dă un sens mai larg conceptului de securitate a aprovizionării”.
- 130 Reclamanta nu contestă faptul că securitatea aprovizionării cu energie electrică constituie un motiv de interes economic general susceptibil să justifice instituirea unui SIEG. Ea contestă, în schimb, existența în speță a unui risc pentru securitatea aprovizionării cu energie electrică în Spania și deduce de aici că obligațiile prevăzute de măsura în litigiu nu pot fi calificate drept obligații de serviciu public.
- 131 În decizia atacată, Comisia a considerat, întemeindu-se pe dispozițiile Directivei 2003/54 și pe larga putere de apreciere a statelor membre de a defini SIEG, că nu revenea statelor sarcina de a identifica amenințări specifice și iminente privind securitatea aprovizionării lor cu energie electrică. Comisia a amintit de asemenea practica sa decizională potrivit căreia, atunci când un terț nu contestă necesitatea adoptării unor măsuri specifice pentru motive de securitate a aprovizionării, ea nu verifică dacă statele vizate au furnizat probe detaliate ale faptului că se confruntau cu amenințări specifice privind securitatea aprovizionării lor. Cu toate acestea, în speță, ținând seama de obiectiile mai multor terți și de contextul liberalizării sectorului energiei în Europa, Comisia a considerat necesar să verifice dacă asimilarea de către autoritățile spaniole a măsurii în litigiu unui SIEG era vădit eronată [considerentele (87)-(90) ale deciziei atacate].
- 132 Este adevărat că, potrivit Protocolului nr. 26 anexat la tratate și ansamblului textelor aplicabile SIEG, în special Cadrului privind SIEG, precum și potrivit unei jurisprudențe constante, în ceea ce privește competența de a determina natura și întinderea unei misiuni de SIEG în sensul tratatului, statele membre au o largă putere de apreciere cu privire la definiția a ceea ce ele consideră a fi un SIEG (punctul 22 din Comunicarea Comisiei privind serviciile de interes general în Europa, punctul 9 din Cadrul privind SIEG) (a se vedea Hotărârea din 20 aprilie 2010, Federutility și alții, C-265/08, Rep., EU:C:2010:205, punctele 29 și 30 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 12 februarie 2008, BUPA și alții/Comisia, T-289/03, Rep., EU:T:2008:29, punctul 166 și jurisprudența citată). Considerentul (26) al Directivei 2003/54 arată de asemenea că „[e]ste important ca cerințele privind serviciile publice să poată fi interpretate la nivel național, având în vedere condițiile naționale”. Astfel, nu există nicio definiție normativă clară și precisă a noțiunii de misiune a SIEG, nici un concept juridic consacrat care să stabilească în mod definitiv condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca un stat membru să poată invoca în mod valabil existența și protecția unei misiuni de SIEG, în sensul articolului 106 alineatul (2) TFUE (Hotărârea BUPA și alții/Comisia, citată anterior, EU:T:2008:29, punctul 165).
- 133 Cu toate acestea, în temeiul acestor texte, precum și al jurisprudenței, deși statele membre dispun de o largă putere de apreciere pentru a defini ceea ce consideră drept SIEG, definiția unor astfel de servicii sau misiuni de către un stat membru poate fi contestată de Comisie în cazul unei erori vădite. Astfel, chiar dacă determinarea naturii și a întinderii unei misiuni a unui SIEG se încadrează în competența

și puterea de apreciere a statelor membre, această competență nu este nelimitată și nici nu poate fi exercitată în mod arbitrar (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 noiembrie 2012, CBI/Comisia, T-137/10, Rep., EU:T:2012:584, punctele 99 și 101 și jurisprudența citată).

- 134 Rezultă că, precum toate aspectele definiției unui SIEG, problema justificării instituirii unui SIEG, cu alte cuvinte, în speță, cea a existenței unui risc pentru securitatea aprovizionării cu electricitate, nu poate fi considerată ca fiind exclusă din domeniul controlului, desigur restrâns, al Comisiei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iunie 2005, Olsen/Comisia, T-17/02, Rec., EU:T:2005:218, punctul 217, și Hotărârea BUPA și alții/Comisia, punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctul 267). Acest control restrâns poate include o analiză prospectivă, în special atunci când, precum în speță, obiectul care trebuie controlat este existența unui risc.
- 135 În consecință, trebuie să se examineze temeinicia argumentelor reclamantei care contestă existența în speță a unui risc pentru securitatea aprovizionării electrice în Spania.
- 136 Este necesar să se precizeze în această privință că, potrivit unei jurisprudențe constante, în ceea ce privește, pe de o parte, lărga putere de apreciere de care dispune statul membru cu privire la definirea unei misiuni de SIEG și la condițiile punerii sale în aplicare și, pe de altă parte, întinderea controlului limitat la eroarea vădită pe care Comisia este împuternicită să îl exercite în acest temei, controlul care trebuie să fie exercitat de Tribunal asupra aprecierii Comisiei în această privință nu poate nici el să depășească aceeași limită. În cadrul acestui control, revine, mai precis, Tribunalului sarcina de a examina dacă aprecierea Comisiei este suficient de plauzibilă (a se vedea în acest sens Hotărârea BUPA și alții/Comisia, punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctele 220 și 266 și jurisprudența citată, și Hotărârea CBI/Comisia, punctul 133 de mai sus, EU:T:2012:584, punctele 99 și 100).
- 137 În decizia atacată, Comisia a considerat că autoritățile spaniole stabiliseră existența unor riscuri concrete care amenințau securitatea aprovizionării electrice [considerentul (91) al deciziei atacate]. Comisia a apreciat în special că nu era afectată de o eroare vădită de apreciere susținerea autorităților spaniole potrivit căreia exista, din cauza rentabilității lor insuficiente, un risc de închidere între anii 2010 și 2014 a centralelor susceptibile să garanteze o astfel de securitate a aprovizionării, și anume cele care funcționează cu cărbune indigen, fără ca aceste centrale să poată fi înlocuite de alte centrale electrice, ținând seama de prețurile reduse și de incertitudinile care caracterizau piața angro a energiei electrice [considerentul (93) al deciziei atacate].
- 138 Cu privire la contestarea de către reclamantă, în primul rând, a amenințării pentru viabilitatea centralelor care utilizează cărbune indigen rezultând din recesiunea economică globală, este necesar să se constate, mai întâi, că Comisia nu și-a întemeiat concluzia lipsei unei erori vădite de apreciere care afecta riscul invocat de autoritățile spaniole de închidere a centralelor care funcționau cu cărbune indigen numai pe consecințele recesiunii economice. Astfel, Comisia a luat în considerare efectele combinate ale recesiunii economice și ale altor aspecte structurale ale pieței energiei electrice din Spania, precum cota în creștere a energiei electrice produse pe baza unor surse de energie regenerabilă [considerentul (93) al deciziei atacate] și izolarea pieței energiei electrice spaniole în raport cu celelalte piețe europene [considerentul (96) al deciziei atacate]. Comisia a indicat astfel, în considerentul (96) al deciziei atacate, că izolarea pieței spaniole a energiei electrice, din cauza interconexiunilor limitate cu celelalte țări europene, ar împiedica proprietarii de centrale pe bază de cărbune indigen să atenueze efectele reducerii cererii și ale prețurilor angro ale energiei electrice în Spania rezultând din criza economică datorită unor exporturi către piețe care practică prețuri mai ridicate.
- 139 Este necesar să se arate, în continuare, astfel cum a făcut Comisia, că singurul element furnizat de reclamantă în susținerea argumentului său, și anume extrasele din Raportul IPN 33/09 al CNC, nu exclude orice risc de închidere a centralelor pe bază de cărbune indigen, întrucât rezultă de aici că nu „se poate concluziona în mod necesar că criza economică și reducerea cererii care a rezultat vor determina închiderea centralelor termice pe bază de cărbune”. În plus, după cum subliniază tot în mod întemeiat Comisia, CNC, pentru a aprecia efectele crizei economice asupra viabilității centralelor

pe bază de cărbune indigen, nu s-a bazat pe date obiective, ci pe lipsa unei declarații din partea sectorului în cauză a unei intenții de a-și lichida activele. Astfel, aceste analize ale CNC nu pot fi suficiente pentru a lipsi de caracter plauzibil aprecierea Comisiei privind existența invocată a unui risc de închidere a centralelor pe bază de cărbune indigen.

¹⁴⁰ Trebuie adăugat, în sfârșit, că reclamanta nu a repus deloc în discuție cifrele privind cererea de energie electrică și consecințele lor asupra producției electrice invocate de autoritățile spaniole și pe care s-a bazat Comisia pentru a concluziona în sensul lipsei unei erori vădite de apreciere în susținerea existenței unui risc de închidere a centralelor pe bază de cărbune indigen în Spania. Or, din aceste date rezultă că cererea de energie electrică a scăzut puternic în Spania (mai puțin cu 5 % în anul 2009) și că centralele care utilizează cărbune indigen și-au redus în același timp puternic producția [considerentul (19) al deciziei atacate].

¹⁴¹ În măsura în care reclamanta contestă, în al doilea rând, luarea în considerare pretins nerealistă a închiderii ansamblului centralelor pe bază de cărbune indigen în scopul calculării acoperirii energetice, este necesar să se constate că nici acest calcul, efectuat de autoritățile spaniole și amintit în considerentul (24) al deciziei atacate, nici această ipoteză a închiderii tuturor centralelor pe bază de cărbune indigen nu au fost preluate de Comisie în cadrul examinării existenței în speță a unui veritabil SIEG. Astfel, în conformitate cu controlul restrâns pe care trebuie să îl exercite asupra justificării instituirii unui SIEG, Comisia s-a limitat la a verifica caracterul plauzibil al înseși existenței unui risc de închidere a centralelor pe bază de cărbune indigen, iar nu probabilitatea concretizării acestui risc și nici, *a fortiori*, amplasarea acestei concretizări (a se vedea în acest sens Hotărârea BUPA și alții/Comisia, punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctul 268). Ipoteza închiderii totalității centralelor beneficiare nu a justificat, în consecință, concluzia Comisiei privind existența unui SIEG și argumentul reclamantei trebuie, prin urmare, să fie înlăturat ca inoperant.

¹⁴² În măsura în care reclamanta contestă, în al treilea rând, neluarea în considerare în decizia atacată a situației generale de supracapacitate a pieței spaniole a energiei electrice și în special a capacității de producție a parcurilor nuclear, eolian și hidraulic care funcționează de asemenea pe bază de surse de energie indigenă, trebuie subliniat, mai întâi, că rapoartele și declarațiile citate de reclamantă, în special Raportul 29/2009 al CNE din 16 noiembrie 2009 și Raportul-cadru al CNE din 22 decembrie 2009, amintesc, desigur, capacitatea suficientă a parcului de producție spaniol pentru acoperirea cererii de energie electrică, inclusiv în situațiile cele mai extreme. Cu toate acestea, niciunul dintre aceste rapoarte și declarații nu ia în considerare în mod specific riscul de închidere a centralelor pe bază de cărbune indigen, care constituie principalul temei, neafectat de nicio eroare vădită de apreciere, al susținerii de către autoritățile spaniole a existenței unui risc pentru securitatea aprovizionării cu energie electrică.

¹⁴³ Este necesar să se arate, în continuare, că Comisia a ținut cont în mod explicit de producția de energie electrică pe bază de surse de energie regenerabile atunci când a amintit, în considerentul (93) al deciziei atacate, ponderea în creștere a acestei surse de energie în producția de energie electrică din Spania. Pe de altă parte, astfel cum rezultă din acest considerent al deciziei atacate și după ce subliniază în mod întemeiat Comisia în înscrisurile sale, riscurile care vizează securitatea aprovizionării cu energie electrică în Spania rezultă în special din cota importantă în această aprovizionare a surselor de energie regenerabile, cum ar fi energia eoliană, energia hidraulică și energia solară. Astfel, aceste surse de energie, care reprezentau, potrivit datelor furnizate de Comisie, de asemenea menționate în parte în decizia atacată [considerentul (97) și nota de subsol 40], necontestate și chiar completate de reclamantă, o parte care nu poate fi neglijată din energia electrică produsă și consumată în Spania (44 % din parcul de producție de energie electrică din Spania în termeni de putere instalată în anul 2009, 23 % din producția spaniolă de energie electrică din anul 2008 și 35 % din energia electrică consumată în Spania în anul 2010), sunt prin definiție dependente de condițiile meteorologice și nu pot, în consecință, indiferent care ar fi capacitatea lor de producție, să fie considerate apte să garanteze în orice împrejurare securitatea aprovizionării cu energie electrică în Spania. Acest lucru este confirmat de faptul că, astfel cum rezultă din decizia atacată [considerentul

(98)], fără ca reclamanta să conteste în mod specific acest fapt, centralele care utilizează surse de energie regenerabile nu sunt apte să asigure serviciile de ajustare [„servicios de equilibrio”] esențiale pentru a evita întreruperile de aprovizionare permițând ajutorul puterii de ieșire a centralelor în sus sau în jos, în funcție de cererile operatorului sistemului [a se vedea de asemenea considerentul (21) al deciziei atacate].

144 Reclamanta nu contestă nici constatarea Comisiei din decizia atacată [considerentele (21) și (98)] potrivit căreia centralele nucleare nu sunt apte nici să furnizeze serviciile de ajustare vizate mai sus. În plus, energia de origine nucleară, chiar dacă nu depinde de condițiile climatice la fel ca și sursele de energie regenerabilă, nu poate fi considerată o sursă de energie indigenă la fel ca și cărbunele indigen și, astfel, să fie luată în considerare în acest sens de Comisie în evaluarea riscului invocat pentru securitatea aprovizionării. Astfel, deși, astfel cum subliniază reclamanta, combustibilul nuclear, respectiv uraniul îmbogățit, este produs în Spania, sursa acestui combustibil, și anume uraniul, provine, după cum părțile au convenit în ședință, din zăcăminte care nu sunt situate în Spania. În consecință, capacitatea de producție de energie electrică de origine nucleară nu trebuia să fie luată în considerare și nu putea lipsi de caracterul plauzibil aprecierea Comisiei privind existența invocată a unui risc pentru aprovizionarea cu energie electrică din Spania.

145 În măsura în care reclamanta susține, în cadrul argumentației sale privind parcurile nuclear, eolian și hidraulic, că Comisia ar fi încălcat articolul 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54, această critică trebuie respinsă ca inadmisibilă, întrucât a fost invocată pentru prima dată în replică, fără să se poată considera ca fiind dezvoltarea unui motiv sau a unei critici invocate în cererea introductivă. Astfel, în cererea introductivă, reclamanta a invocat încălcarea articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54, subliniind lipsa justificării atingerii aduse securității aprovizionării cu energie electrică prevăzute de această dispoziție, deși, în replică, a invocat nerespectarea respectivei dispoziții pentru motivul că luarea în considerare a energiei de origine nucleară care beneficia de un regim de atribuire preferențială ar conduce la o depășire a limitei maxime de 15 % care este prevăzută la acest articol.

146 Din cele ce precedă rezultă că Comisia nu a săvârșit nicio eroare vădită în cadrul aprecierii justificării SIEG instituit în speță de autoritățile spaniole.

Cu privire la caracterul proporțional al măsurii în litigiu în lumina obiectivului urmărit de SIEG

147 Este necesar să se arate, cu titlu introductiv, că controlul proporționalității constituie unul dintre controalele pe care Comisia are obligația să le efectueze în cadrul verificării compatibilității unei măsuri de ajutor de stat cu dispozițiile articolului 106 alineatul (2) TFUE.

148 Astfel, potrivit punctului 23 din Comunicarea Comisiei privind serviciile de interes general în Europa (a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea TF1 și alții/Comisia, punctul 58 de mai sus, EU:T:2012:352, punctele 101-104):

„Proportionalitatea care decurge din articolul [106] alineatul (2) [TFUE] presupune ca mijloacele utilizate pentru îndeplinirea misiunii de interes general să nu creeze denaturări comerciale inutile. Mai precis, trebuie să se garanteze că toate restricțiile impuse prin normele tratatului [...] nu depășesc ceea ce este strict necesar pentru a garanta executarea corectă a misiunii [...]”

149 În particular, potrivit jurisprudenței privind Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 98/30/CE (JO L 176, p. 57, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 80), care prezintă numeroase similitudini cu Directiva 2003/54 adoptată în aceeași zi pentru instituirea pieței interne de energie electrică, rezultă din înșiși termenii articolului 106 TFUE că obligațiile de serviciu public, care pot fi impuse întreprinderilor în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Directiva 2003/55 [asemănător articolului 3 alineatul (2) din Directiva 2003/54], trebuie să respecte principiul

- proporționalității și că, în consecință, aceste obligații pot aduce atingere liberei stabiliri a prețului furnizării gazului natural numai în măsura necesară pentru realizarea obiectivului de interes economic general pe care îl urmăresc (Hotărârea Federutility și alții, punctul 132 de mai sus, EU:C:2010:205, punctul 33).
- 150 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, controlul caracterului proporțional al unei măsuri care vizează executarea unei misiuni de SIEG se limitează la a verifica dacă măsura prevăzută este necesară pentru ca misiunea de SIEG în cauză să poată fi îndeplinită în condiții acceptabile din punct de vedere economic sau, invers, dacă măsura în cauză este vădit inadecvată în raport cu obiectivul urmărit (a se vedea Hotărârea BUPA și alții/Comisia, punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctele 222, 266 și 287 și jurisprudența citată).
- 151 Contrar celor susținute de reclamantă, Comisia a efectuat în speță un astfel de control al proporționalității. Astfel, Comisia nu s-a limitat să verifice absența unei supracompensări prin măsura în litigiu [considerentele (135)-(146) ale deciziei atacate]. Aceasta a verificat de asemenea, în esență, pe de o parte, că măsura în litigiu era adecvată în raport cu obiectivul de garanție a securității aprovizionării cu energie electrică și, pe de altă parte, că nu era excesivă.
- 152 Înainte de a examina criticile îndreptate împotriva acestor aprecieri ale Comisiei, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, întrucât controlul Comisiei asupra proporționalității SIEG este restrâns (a se vedea punctul 150 de mai sus), trebuie să se țină seama de această împrejurare și în cadrul controlului de legalitate exercitat de instanța Uniunii în privința aprecierii Comisiei. Acest control al Tribunalului trebuie să fie cu atât mai restrâns cu cât aprecierea Comisiei privește fapte economice complexe (a se vedea Hotărârea BUPA și alții/Comisia punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctul 269 și jurisprudența citată).
- 153 În primul rând, în ceea ce privește caracterul adecvat al măsurii în litigiu, Comisia a considerat că centralele pe bază de cărbune și în special centralele pe bază de cărbune indigen jucau un rol important în susținerea adusă producției de energie electrică pornind de la surse de energie regenerabilă și erau în măsură, în pofida flexibilității lor mai reduse în raport cu centralele care funcționează cu gaz, să furnizeze servicii de ajustare operatorului sistemului, care erau esențiale pentru a evita întreruperea aprovizionării [considerentul (98) al deciziei atacate]. Comisia a adăugat că o schimbare completă de combustibil pentru centralele pe bază de cărbune, trecând de la cărbune indigen la cărbune importat, nu ar putea fi efectuată rapid și ar necesita investiții importante. Comisia deduce de aici că, în absența măsurii în litigiu, producția de cărbune în Spania ar putea înceta în totalitate și centralele pe bază de cărbune indigen, ținând seama de dificultățile de schimbare a combustibilului, nu ar mai fi disponibile pentru a asigura aprovizionarea cu energie electrică [considerentul (99) al deciziei atacate]. În sfârșit, Comisia a constatat că, în afara cărbunelui indigen, toți ceilalți combustibili fosili utilizați pentru producția de energie electrică proveneau din țări care nu sunt membre ale Uniunii și care nu sunt scutite de riscuri geostrategice, ceea ce ar fi la originea unor riscuri suplimentare pentru securitatea aprovizionării în Spania [considerentul (100) al deciziei atacate]. Comisia a dedus din ansamblul acestor elemente că măsura în litigiu urmărea scopul de a atenua riscurile concrete care afectează securitatea aprovizionării în Spania pentru o perioadă de patru ani și că nu a identificat nicio eroare vădită de apreciere în justificările furnizate de autoritățile spaniole în susținerea măsurii respective în ceea ce privește securitatea aprovizionării [considerentul (101) al deciziei atacate].
- 154 Reclamanta apreciază că Comisia a considerat în mod eronat că centralele pe bază de cărbune indigen erau în măsură să garanteze securitatea aprovizionării cu energie electrică în Spania, deși centralele cu ciclul combinat care utilizează gaz sunt mai în măsură să facă acest lucru.
- 155 Este necesar să se amintească, în această privință, că articolul 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54 permite, în esență, unui stat membru să acorde un avantaj pentru accesul pe piață, din motive de securitate a aprovizionării, instalațiilor de producție care utilizează surse de combustibili indigene. Pe

de altă parte, Regulamentul nr. 1407/2002, în vigoare la data adoptării deciziei atacate, recunoaște importanța producției de cărbune, în materie de securitate energetică, pentru producția de energie electrică. Astfel, după ce arată că Uniunea a devenit din ce în ce mai dependentă de aprovizionările sale externe în ceea ce privește sursele de energie primară, Consiliul concluzionează că o diversificare a surselor energetice atât în ceea ce privește zonele geografice, cât și produsele va permite să se creeze condiții de aprovizionare mai sigure, adăugând că o astfel de strategie include dezvoltarea de surse indigene de energie primară [considerentul (3) al Regulamentului nr. 1407/2002]. Curtea a hotărât de altfel că un stat membru poate, fără să încalce principiul liberei circulații a mărfurilor, să rezerve atribuirea de certificate de energie electrică denumite „verzi”, destinate promovării energiilor regenerabile, producătorilor de energie electrică stabiliți pe teritoriul său (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 iulie 2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, Rep., EU:C:2014:2037, punctele 98-104).

156 Astfel, pentru a lipsi de caracterul plauzibil recunoașterea în speță de către Comisie a caracterului adecvat al măsurii în litigiu care avantajează centralele pe bază de cărbune indigen în scopul garantării securității aprovizionării cu energie electrică în Spania, argumentele și elementele invocate de reclamantă trebuie să fie deosebit de detaliate și întemeiate pe particularități potențiale ale speței.

157 Or, nu aceasta este situația.

158 Astfel, reclamanta nu a invocat elemente concrete în susținerea contestației sale privind stabilitatea producției centralelor pe bază de cărbune indigen și rentabilitatea acestora, precum și absența problemelor ridicate de aprovizionarea lor cu materii prime, întrucât aceasta s-a limitat să susțină, în esență, că această stabilitate, această rentabilitate și această lipsă de dificultăți în obținerea materiilor prime ar caracteriza de asemenea centralele care utilizează cărbune importat sau gaz natural.

159 În plus, elementele concrete invocate de reclamantă în susținerea afirmației sale privind capacitatea de producție insuficientă a centralelor pe bază de cărbune indigen nu permit să lipsească de plauzibilitate caracterul adecvat al măsurilor adoptate în beneficiul centralelor menționate în vederea obiectivului urmărit. Astfel, obiectivul urmărit nu este acela de a asigura o aprovizionare cu energie electrică care să acopere ansamblul necesităților de energie electrică, ci de a asigura securitatea aprovizionării, și anume de a dispune de centrale apte să producă energie electrică, indiferent de circumstanțele climatice și politice. Directiva 2005/89/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 ianuarie 2006 privind măsurile menite să garanteze siguranța aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructuri (JO L 33, p. 22, Ediție specială, 13/vol. 51, p. 309), al cărei obiect este armonizarea măsurilor vizând garantarea securității aprovizionării, precizează, astfel, în considerentul (1), că respectivele măsuri nu trebuie să ducă la crearea unei capacități de producție care să depășească ceea ce este necesar pentru prevenirea întreruperilor excesive ale furnizării de electricitate către consumatorii finali. Cantitatea de energie electrică produsă nu este, prin urmare, un criteriu determinant pentru evaluarea în speță a caracterului adecvat al măsurii în litigiu în raport cu obiectivul urmărit.

160 De asemenea, elementele concrete invocate de reclamantă în susținerea afirmației sale privind flexibilitatea mai redusă a centralelor pe bază de cărbune indigen în raport cu centralele care utilizează gaz nu permit nici ele să lipsească de plauzibilitate caracterul adecvat al măsurilor adoptate în beneficiul centralelor din prima categorie în lumina obiectivului urmărit. Astfel, este suficient, pentru a atinge acest obiectiv, să se dispună de o anumită flexibilitate, cu alte cuvinte în esență să existe aptitudinea de a furniza serviciile de ajustare (a se vedea punctul 143 de mai sus). Or, această flexibilitate de care dispun centralele beneficiare nu este contestată de reclamantă, care susține numai, astfel cum însăși Comisia a recunoscut de altfel, în considerentul (98) al deciziei atacate, că centralele menționate erau mai puțin flexibile decât centralele cu ciclu combinat care utilizează gaz. Se poate adăuga, în această privință, că reclamanta și-a nuanțat în plus afirmația privind flexibilitatea centralelor cu ciclu combinat, recunoscând, în replică, că o oprire de mai mult de două săptămâni creștea semnificativ timpul lor de răspuns.

- 161 În al doilea rând, în ceea ce privește caracterul excesiv al măsurii în litigiu și denaturările pe care este de natură să le cauzeze, Comisia a considerat că respectiva măsură putea să afecteze în mod potențial în special piețele gazului natural și cărbunelui importat, precizând că aceste denaturări erau inerente oricărei obligații de serviciu public instituite de statele membre conform articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54 [considerentul (125) al deciziei atacate].
- 162 Reclamanta contestă această apreciere, pe de o parte, descriind numeroasele denaturări de pe piața energiei electrice cauzate de măsura în litigiu și, pe de altă parte, afirmând că ar exista măsuri mai puțin restrictive susceptibile să atingă obiectivul securității aprovizionării.
- 163 În ceea ce privește, în primul rând, numeroasele denaturări pretins create de măsura în litigiu, și anume atingerile aduse libertății de a desfășura o activitate comercială, eficacității energetice și formării prețurilor pe piața energiei electrice, precum și prejudiciile create centralelor care utilizează cărbune importat și ansamblului sectorului gazului natural, trebuie arătat că acestea sunt corelative calificării drept ajutor de stat a măsurii în litigiu, care prin definiție este o măsură care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a anumitor producții, și în special punerii în aplicare a articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54, care permite statelor membre să favorizeze instalațiile care produc electricitate pe bază de surse indigene în detrimentul celor care utilizează alte surse de energie.
- 164 Astfel, măsura în litigiu ar putea fi considerată drept excesivă numai dacă alterarea concurenței pe care ar cauza-o ar fi substanțială și vădit disproporționată în raport cu obiectivul urmărit. Pentru a se putea concluziona în sensul existenței unei astfel de alterări, ar trebui să se stabilească faptul că măsura în litigiu amenință viabilitatea altor sectoare producătoare de energie electrică, mergând astfel până la punerea în pericol a securității aprovizionării Spaniei cu energie electrică (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 11 iulie 2014, DTS Distribuidora de Televisión Digital/Comisia, T-533/10, Rep., atacată cu recurs, EU:T:2014:629, punctele 155 și 160).
- 165 În consecință, trebuie să fie înlăturate de la bun început, întrucât nu permit să se stabilească caracterul disproporționat al măsurii în litigiu, denaturările invocate de reclamantă privind libertatea de a desfășura o activitate comercială, eficacitatea energetică și formarea prețurilor, cu atât mai mult cu cât, pentru unele dintre ele, reclamanta nici măcar nu a menționat vreun indiciu care să sugereze caracterul lor excesiv.
- 166 În ceea ce privește pretinsele prejudicii cauzate centralelor care funcționează cu gaz și celor care utilizează cărbune importat, trebuie constatat că măsura în litigiu stabilește limite stricte pentru avantajele acordate centralelor beneficiare. Astfel, în conformitate cu prevederile articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54, cantitatea de cărbune indigen utilizat anual de centralele beneficiare nu trebuie să depășească 15 % din cantitatea totală de energie primară necesară pentru producerea de electricitate consumată în Spania. Astfel cum reiese din decizia atacată [considerentul (83)] și după cum confirmă Comisia în înscrisurile sale, fără ca acest lucru să fie contestat de reclamantă, se prevede că măsura în litigiu se situează mult sub această limită maximă, întrucât cantitatea de energie primară în cauză nu depășește 9 % din cantitatea totală de energie primară necesară pentru a produce electricitatea consumată anual, ceea ce corespunde unei producții de electricitate de 23,35 TWh pe an (a se vedea punctul 2 de mai sus). Pe de altă parte, potrivit datelor care reies din decizia atacată, astfel cum au fost completate de reclamantă, puterea instalată a centralelor beneficiare reprezenta numai aproximativ 5 % din totalitatea puterii instalate în Spania în anul 2008 [respectiv aproape 5 000 MW, menționați în cererea introductivă, raportat la 91 000 MW, menționați în considerentul (18) al deciziei atacate]. În sfârșit, măsura în litigiu, intrată în vigoare în februarie 2011, trebuie să expire la 31 decembrie 2014 (a se vedea punctul 5 de mai sus).
- 167 Or, reclamanta nu a stabilit că, în pofida acestor limite prevăzute de măsura în litigiu, aceasta din urmă ar amenința viabilitatea centralelor în cauză.

- 168 Astfel, în ceea ce privește centralele pe bază de cărbune importat, reclamanta se limitează să citeze un extras din Raportul 5/2010 al CNE, care amintește, desigur, o „oprire completă” a acestor centrale, dar din care rezultă de asemenea că respectivele centrale nu vor fi complet oprite în urma măsurii în litigiu, ținând seama de rolul lor jucat în furnizarea anumitor servicii de ajustare. Pe de altă parte, prin simpla menționare de către reclamantă a posibilei „puneri în pericol a viabilității centralelor care utilizează cărbune importat”, aceasta a menționat, în susținerea afirmației sale, numai „deplasarea respectivelor centrale” din cauza măsurii în litigiu, cu alte cuvinte, în mod general și fără alte precizări, consecințele mecanismului de dispecerizare prioritară. Reclamanta menționează chiar, în observațiile sale formulate cu privire la memoriile în intervenție, o creștere substanțială a producției de electricitate a centralelor pe bază de cărbune importat în anul 2011.
- 169 De asemenea, în ceea ce privește centralele cu ciclu combinat care utilizează gaz, cu excepția unor elemente concrete prezentate în susținerea afectării substanțiale a propriei sale poziții concurențiale, reclamanta se limitează în esență să facă trimitere la observațiile sale prezentate în cursul procedurii preliminare de examinare, în cadrul cărora nu face decât să invoce, în termeni generali, consecințele măsurii în litigiu asupra aprovizionării cu gaz și asupra mentenanței turbinelor centralelor cu ciclu combinat, fără să menționeze și nici chiar să sugereze o atingere adusă viabilității lor. Pe de altă parte și în orice caz, chiar dacă se presupune că trebuie să fie luate în considerare datele ulterioare adoptării deciziei atacate invocate de reclamantă, este necesar să se considere, astfel cum a făcut Comisia, că acestea nu permit să se deducă faptul că va avea loc o oprire cvasipermanentă a majorității centralelor cu ciclu combinat. Procentajul mediu invocat al producției de energie electrică a centralelor cu ciclu combinat retrase de pe piață din cauza măsurii în litigiu, respectiv 27 %, este efectiv limitat și se explică prin faptul, de care reclamanta face abstracție, că măsura în litigiu prevede o retragere cu prioritate a electricității produse de centralele cele mai poluante, și anume cele care utilizează păcură și cărbune, electricitatea produsă de centralele cu ciclu combinat nefiind retrasă decât într-o a doua fază (a se vedea de asemenea punctul 219 de mai jos). În sfârșit, trebuie să se arate că producția anuală maximă a centralelor beneficiare prevăzută de măsura în litigiu reprezenta numai aproximativ 30 % din electricitatea produsă anual de centralele cu ciclu combinat în anul 2009, potrivit datelor furnizate de Regatul Spaniei, necontestate de reclamantă, și nu poate, în consecință, să producă efectul invocat asupra viabilității lor, deși numai electricitatea produsă de respectivele centrale ar fi retrasă de pe piață în aplicarea măsurii în litigiu.
- 170 În al doilea rând, în ceea ce privește existența unor măsuri mai puțin restrictive de natură să permită atingerea obiectivului securității aprovizionării cu energie electrică, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, statul membru trebuie să expună în mod detaliat motivele pentru care, în cazul eliminării măsurii de ajutor în cauză, îndeplinirea misiunii de interes general vizate în condiții acceptabile din punct de vedere economic ar fi repusă în discuție, dar nu trebuie să demonstreze, în mod pozitiv, că nicio altă măsură imaginabilă, prin definiție ipotetică, nu ar putea permite să se asigure îndeplinirea misiunii respective în aceleași condiții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 octombrie 1997, Comisia/Franța, C-159/94, Rec., EU:C:1997:501, punctul 101). Astfel, *a fortiori*, o asemenea obligație nu se impune statului care dorește să instituie un SIEG în aplicarea articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54.
- 171 Rezultă că nu revenea Comisiei, în cadrul controlului său restrâns, să efectueze o analiză comparativă a ansamblului măsurilor care pot fi avute în vedere cu scopul de a atinge obiectivul de interes general urmărit (a se vedea în acest sens Ordonanța Gas Natural Fenosa SDG/Comisia, punctul 87 de mai sus, EU:T:2011:53, punctul 109).
- 172 În speță, rezultă că trebuie să fie înlăturat ansamblul argumentelor privind existența altor măsuri adecvate mai puțin restrictive decât cele prevăzute de autoritățile spaniole.

173 Rezultă din tot ceea ce precedă că reclamanta nu a stabilit că Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a recunoscut caracterul justificat al SIEG instituit în speță, precum și caracterul proporțional al măsurii în litigiu în raport cu obiectivul urmărit de acest SIEG. În consecință, Comisia nu a încălcat nici articolul 106 alineatul (2) TFUE, nici Cadrul privind SIEG și nici articolul 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54 atunci când a procedat la aprecierile menționate.

Cu privire la existența unui abuz de putere

174 Reclamanta reproșează Comisiei că a săvârșit un abuz de putere, întrucât veritabilul obiectiv urmărit prin adoptarea deciziei atacate ar fi fost să permită Spaniei să își protejeze producătorii de cărbune. Reclamanta se bazează, în această privință, pe absența justificării și pe caracterul inadecvat al măsurii în litigiu, pe menționarea obiectivului vizat anterior în decizia atacată, precum și pe existența unor măsuri specifice ale Uniunii vizând protejarea sectorului cărbunelui.

175 Trebuie amintită jurisprudența constantă potrivit căreia noțiunea de abuz de putere se referă la utilizarea de către o autoritate administrativă a competențelor sale în alt scop decât cel pentru care i-au fost conferite. O decizie este afectată de abuz de putere numai dacă rezultă, pe baza unor indicii obiective, pertinente și concordante, că a fost adoptată cu un astfel de scop (Hotărârea din 13 noiembrie 1990, Fedesa și alții, C-331/88, Rec., EU:C:1990:391, punctul 24, și Hotărârea din 9 octombrie 2001, Italia/Comisia, C-400/99, Rec., EU:C:2001:528, punctul 38).

176 Or, în speță, nu se poate considera că reclamanta a furnizat astfel de indicii, întrucât argumentele sale privind lipsa justificării și caracterul inadecvat al SIEG reținut în speță au fost respinse (a se vedea punctul 173 de mai sus), întrucât existența unei scheme de ajutoare în sectorul cărbunelui nu implică faptul că Comisia urmărește un astfel de scop în ansamblul deciziilor pe care le adoptă raportându-se la sectorul menționat și întrucât menționarea preocupării privind industria minieră spaniolă în decizia atacată nu poate fi suficientă pentru a o transforma în scopul deciziei menționate. Se poate adăuga în această ultimă privință că, presupunând că susținerea industriei miniere spaniole poate fi considerată de asemenea drept unul dintre obiectivele măsurii în litigiu admise de Comisie, decizia atacată nu ar fi totuși afectată de un abuz de putere, întrucât această susținere adusă industriei miniere ar fi numai un mijloc care permite favorizarea securității aprovizionării cu energie electrică și întrucât, astfel, ea nu ar sacrifica acest scop esențial (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 septembrie 2005, EDP/Comisia, T-87/05, Rec., EU:T:2005:333, punctul 87 și jurisprudența citată).

177 În consecință, critica întemeiată pe un abuz de putere trebuie respinsă.

178 Cel de al treilea motiv trebuie, prin urmare, să fie respins în întregime.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea unor dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat, altele decât cele privind ajutoarele de stat

Cu privire la caracterul operant al motivului

179 Comisia apreciază că ansamblul criticilor invocate în susținerea acestui motiv sunt inadmisibile sau, cel puțin, inoperante, întrucât ea ar avea obligația să efectueze o apreciere conform dispozițiilor pertinente care nu fac parte din dreptul ajutoarelor de stat numai atunci când anumite modalități ale ajutorului în cauză sunt atât de strâns legate de obiectul său, încât eventuala lor neconformitate cu dispozițiile menționate ar afecta în mod necesar compatibilitatea acestui ajutor cu piața internă. Or, în speță, cererea nu ar conține nicio analiză a unei astfel de legături.

- 180 În decizia atacată, Comisia a concluzionat că măsura în litigiu era compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE, admitând în mod întemeiat ipoteza în care anumite modalități ale ajutorului în cauză ar contraveni unor dispoziții particulare ale tratatului, altele decât articolele 107 TFUE și 108 TFUE, și ar fi atât de indisociabil legate de obiectul ajutorului, încât nu ar fi posibil să fie analizate în mod izolat [considerentul (148)]. Comisia a examinat astfel dacă măsura în litigiu era conformă normelor privind libera circulație a mărfurilor și libertatea de stabilire, anumitor dispoziții privind mediul, precum și Regulamentului nr. 1407/2002.
- 181 Astfel, în temeiul unei jurisprudențe constante, atunci când Comisia aplică o procedură în materie de ajutoare de stat, aceasta are obligația, în temeiul economiei generale a tratatului, să respecte coerența dintre dispozițiile care reglementează ajutoarele de stat și alte dispoziții specifice decât cele privind ajutoarele de stat și, astfel, să aprecieze compatibilitatea ajutorului în cauză cu aceste dispoziții specifice (Hotărârea Matra/Comisia, punctul 25 de mai sus, EU:C:1993:239, punctele 41-43, și Hotărârea din 31 ianuarie 2001, Weyl Beef Products și alții/Comisia, T-197/97 și T-198/97, Rec., EU:T:2001:28, punctele 75 și 77).
- 182 Cu toate acestea, o astfel de obligație se impune Comisiei numai în ceea ce privește modalitățile unui ajutor atât de indisociabil legate de obiectul ajutorului, încât nu ar fi posibil să fie analizate în mod izolat (Hotărârea Matra/Comisia, punctul 25 de mai sus, EU:C:1993:239, punctul 41, și Hotărârea Weyl Beef Products și alții/Comisia, punctul 181 de mai sus, EU:T:2001:28, punctul 76). Obligația nu se impune, în schimb, în ceea ce privește condițiile sau elementele unui ajutor care, deși fac parte din ajutor, pot fi considerate că nu sunt necesare pentru realizarea obiectului său sau pentru funcționarea sa (Hotărârea din 22 martie 1977, Iannelli & Volpi, 74/76, Rec., EU:C:1977:51, punctul 14, și Hotărârea Weyl Beef Products și alții/Comisia, citată anterior, EU:T:2001:28, punctul 77).
- 183 Astfel, o obligație a Comisiei de a lua poziție în mod definitiv, indiferent care ar fi legătura între modalitatea de ajutor și obiectul ajutorului în cauză, în cadrul unei proceduri în materie de ajutoare, privind existența sau inexistența unei încălcări a dispozițiilor dreptului Uniunii distincte de cele de la articolele 107 TFUE și 108 TFUE coroborate, dacă este cazul, cu articolul 106 TFUE, ar fi contrară, pe de o parte, normelor și garanțiilor procedurale – în parte foarte divergente și implicând consecințe juridice distincte – care sunt proprii procedurilor special prevăzute pentru controlul aplicării acestor dispoziții și, pe de altă parte, principiului autonomiei procedurilor administrative și căilor de recurs (Hotărârea BUPA și alții/Comisia, punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctele 313 și 314; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Iannelli & Volpi, punctul 182 de mai sus, EU:C:1977:51, punctul 12, și Hotărârea Matra/Comisia, punctul 25 de mai sus, EU:C:1993:239, punctul 44). O astfel de obligație ar fi contrară de asemenea derogării de la normele tratatului prevăzute de articolul 106 alineatul (2) TFUE, care nu ar putea să își producă niciodată efectele dacă aplicarea sa ar trebui să asigure în același timp respectarea deplină a normelor de la care aceasta derogă (Hotărârea BUPA și alții/Comisia, punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctul 318).
- 184 Astfel, dacă modalitatea ajutorului în cauză este legată indisociabil de obiectul ajutorului, conformitatea sa cu alte dispoziții decât cele privind ajutoarele de stat va fi apreciată de Comisie în cadrul procedurii prevăzute de articolul 108 TFUE și această apreciere va putea conduce la o declarație de incompatibilitate a ajutorului în cauză cu piața internă. În schimb, dacă modalitatea în cauză poate fi disociată de obiectul ajutorului, Comisia nu are obligația să aprecieze conformitatea sa potrivit altor dispoziții decât cele privind ajutoarele de stat în cadrul procedurii prevăzute de articolul 108 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea Weyl Beef Products și alții/Comisia, punctul 181 de mai sus, EU:T:2001:28, punctul 77, și Hotărârea BUPA și alții/Comisia, punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctul 314).
- 185 În speță, rezultă din considerațiile formulate la punctele 91-96 de mai sus că obligația de cumpărare de cărbune indigen, mecanismul de dispencerizare prioritară și compensarea financiară constituie modalități legate în mod indisociabil de obiectul ajutorului în cauză în sensul acestei jurisprudențe,

astfel cum a considerat de altfel în mod implicit Comisia în decizia atacată prin examinarea lor în raport cu alte dispoziții decât cele privind ajutoarele de stat în conformitate cu jurisprudența menționată.

186 Este necesar să se precizeze, în această privință, că această jurisprudență a fost aplicată în ceea ce privește controlul compatibilității măsurilor de ajutor cu normele privind libera circulație a mărfurilor (Hotărârea Iannelli & Volpi, punctul 182 de mai sus, EU:C:1977:51), libertatea de stabilire (Hotărârea din 19 septembrie 2000, Germania/Comisia, C-156/98, Rec., EU:C:2000:467, punctele 78 și 79), libera concurență (Hotărârea Weyl Beef Products și alții/Comisia, punctul 181 de mai sus, EU:T:2001:28, punctul 75), precum și interdicția taxelor interne care aduc atingere pieței interne (Hotărârea din 3 mai 2001, Portugalia/Comisia, C-204/97, Rec., EU:C:2001:233, punctele 41 și 42).

187 În schimb, contrar celor pretinse de Greenpeace-Espana, această jurisprudență nu a consacrat obligația Comisiei de a examina compatibilitatea unui ajutor sau a unui regim de ajutoare, care nu vizează protecția mediului, în raport cu normele Uniunii privind protecția mediului.

188 Desigur, s-a hotărât că revenea Comisiei, cu ocazia aprecierii unei măsuri de stat în raport cu normele Uniunii privind ajutoarele de stat, să ia în considerare cerințele privind protecția mediului vizate la articolul 11 TFUE (Hotărârea British Aggregates/Comisia, punctul 30 de mai sus, EU:C:2008:757, punctele 90 și 92, Hotărârea din 8 septembrie 2011, Comisia/Țările de Jos, C-279/08 P, Rep., EU:C:2011:551, punctul 75, și, în special cu privire la luarea în considerare a principiului „poluatorul plătește”, Hotărârea din 16 iulie 2014, Germania/Comisia, T-295/12, atacată cu recurs, EU:T:2014:675, punctul 61). Cu toate acestea, instanța Uniunii a consacrat o astfel de obligație a Comisiei pentru aprecierea ajutoarelor care urmăresc obiective privind protecția mediului, ajutoarele în favoarea protecției mediului putând fi declarate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) sau (c) TFUE.

189 În schimb, cu ocazia aprecierii unei măsuri de ajutor care nu urmărește un obiectiv de mediu, Comisia nu are obligația să ia în considerare reglementarea de mediu în examinarea ajutorului și a modalităților legate în mod indisociabil de acesta. Astfel, deși un ajutor în favoarea protecției mediului poate fi declarat compatibil cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) sau (c) TFUE, un ajutor care produce efecte nefaste asupra mediului nu aduce atingere, numai prin acest fapt, stabilirii pieței interne. Protecția mediului nu constituie, în sine, chiar dacă trebuie să fie integrată în definiția și aplicarea politicilor Uniunii, în special a celor destinate să stabilească piața internă (articolul 11 TFUE; a se vedea de asemenea Hotărârea din 13 septembrie 2005, Comisia/Consiliul, C-176/03, Rec., EU:C:2005:542, punctul 42), una dintre componentele acestei piețe interne, definite drept un spațiu fără frontiere interne în care libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor este asigurată [articolul 26 alineatul (2) TFUE]. Or, reiese din termenii utilizați în jurisprudența menționată anterior care extinde sfera controlului Comisiei în cadrul unei proceduri privind ajutoarele de stat dincolo de respectarea dispozițiilor articolului 107 TFUE și în special a alineatului (3) al acestuia, în scopul coerenței între dispozițiile privind ajutoarele de stat și dispozițiile specifice ale dreptului Uniunii, că instanța Uniunii limitează normele, altele decât cele privind ajutoarele de stat, a căror respectare trebuie să fie verificată la cele susceptibile să producă un efect negativ asupra pieței interne. Aceasta consideră astfel că „Comisia nu trebuie să efectueze o apreciere cu privire la dispozițiile relevante care nu aparțin, *stricto sensu*, dreptului ajutoarelor de stat decât atunci când anumite modalități ale ajutorului în cauză sunt atât de strâns legate de obiectul acestuia, încât eventuala neconformitate a acestora cu dispozițiile respective ar afecta în mod necesar compatibilitatea acestui ajutor cu piața internă” (Hotărârea BUPA și alții/Comisia, punctul 132 de mai sus, EU:T:2008:29, punctul 314).

190 În plus, dacă examinarea compatibilității cu piața internă a unui ajutor destinat, precum în speță, să garanteze securitatea aprovizionării cu energie electrică s-ar baza, în parte, pe dispozițiile dreptului Uniunii în materia mediului și dacă s-ar considera, la finalul acestei examinări, că modalitățile acestui ajutor, în special cele care sprijină producția de energie electrică pe bază de cărbune indigen, încalcă

aceste dispoziții, un astfel de ajutor ar fi declarat incompatibil cu piața internă, deși ar fi conform condițiilor de aplicare a articolului 106 alineatul (2) TFUE. Ar rezulta de aici o atingere adusă marjei de apreciere de care dispun autoritățile naționale la instituirea unui SIEG, precum și o extindere corelativă a atribuțiilor Comisiei în exercitarea competențelor pe care articolele 106 TFUE, 107 TFUE și 108 TFUE i le conferă. Or, competențele pe care le exercită Comisia în acest cadru și procedura specifică de examinare a compatibilității ajutoarelor nu se pot substitui procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, prin care Comisia se asigură de respectarea ansamblului dispozițiilor dreptului Uniunii de către statele membre.

¹⁹¹ Se poate adăuga în sfârșit că, în Hotărârea din 13 ianuarie 2004, *Thermenhotel Stoiser Franz și alții/Comisia* (T-158/99, Rec., EU:T:2004:2, punctele 156-161), Tribunalul a răspuns în esență în acest sens unui argument întemeiat pe nerespectarea de către Comisie a dispozițiilor dreptului Uniunii privind protecția mediului prevăzute la actualul articol 191 TFUE, prin lipsa evaluării, în aplicarea unei directive adoptate în materia mediului, a efectelor asupra mediului ale măsurii de ajutor în cauză, care nu urmărea în mod specific un scop privind mediul. Tribunalul a hotărât, în această privință, că o eventuală încălcare a directivei în cauză de către autoritățile naționale competente ar fi pasibilă, dacă este cazul, de o procedură în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, dar nu ar putea constitui o dificultate serioasă și nu ar putea interveni astfel în aprecierea efectuată de Comisie asupra compatibilității ajutorului cu piața internă (a se vedea de asemenea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 10 decembrie 2013, *Comisia/Irlanda și alții*, C-272/12 P, Rep., EU:C:2013:812, punctele 45-49).

¹⁹² De aici rezultă în speță că, contrar celor susținute de Comisie în înscrisurile sale, acesteia îi revenea, astfel cum a procedat de altfel în decizia atacată, sarcina să examineze măsura în litigiu în raport cu dispozițiile privind libera circulație a mărfurilor și libertatea de stabilire. În schimb, Comisia nu era obligată să procedeze la examinarea conformității măsurii în litigiu cu dispozițiile privind protecția mediului, pe care a efectuat-o în decizia atacată.

¹⁹³ De aici rezultă de asemenea că criticile întemeiate pe încălcarea liberei circulații a mărfurilor, a libertății de stabilire și a Directivei 2005/89, care completează directiva de reglementare a pieței interne a energiei electrice, nu pot fi înlăturate ca inoperante. În schimb, critica întemeiată pe nerespectarea dispozițiilor de mediu îndreptată împotriva considerațiilor neesențiale din decizia atacată trebuie să fie înlăturată ca inoperantă.

Cu privire la temeinicia motivului

– Cu privire la încălcarea articolelor 28 TFUE și 34 TFUE referitoare la libera circulație a mărfurilor

¹⁹⁴ Reclamanta arată că măsura în litigiu încalcă articolele 28 TFUE și 34 TFUE, întrucât afectează comerțul cu electricitate în Uniune și complică importul de materii prime provenite din alte state membre în vederea producerii de energie electrică. În plus, această încălcare a dispozițiilor privind libera circulație a mărfurilor nu ar fi justificată. Reclamanta face trimitere, în această privință, la argumentele sale prin care aduce critici caracterului justificat și proporțional al SIEG instituit în speță și contestă pertinenta hotărârii menționate de Comisie în decizia atacată în susținerea poziției sale potrivit căreia măsura în litigiu ar fi justificată de motive de securitate publică.

¹⁹⁵ În decizia atacată, Comisia a considerat, bazându-se pe jurisprudență, că măsura în litigiu nu putea, pentru simplul motiv că favoriza producția națională de energie electrică și de cărbune, să fie asimilată unei măsuri cu efect echivalent unei restricții cantitative [considerentul (152)]. Comisia a precizat că niciun element nu arăta că efectele restrictive pe piețele energiei electrice și combustibililor cauzate de măsura în litigiu depășeau ceea ce era necesar pentru a atinge obiectivul urmărit de ajutorul în cauză, și anume SIEG de producere de energie electrică pe bază de cărbune indigen, în limitele stabilite de Directiva 2003/54 [considerentul (153) al deciziei atacate]. Comisia a adăugat, bazându-se pe

Hotărârea din 10 iulie 1984, *Campus Oil și alții* (72/83, Rec., EU:C:1984:256) și pe Directiva 2003/54, că obstacolele potențiale în calea liberei circulații a cărbunelui și a energiei electrice induse de mecanismul de dispecerizare prioritară erau acoperite de justificarea întemeiată pe protecția securității publice prevăzută la articolul 36 TFUE [considerentul (154) al deciziei atacate].

- 196 Trebuie arătat că, în temeiul jurisprudenței citate în decizia atacată, pe de o parte, împrejurarea că un sistem de ajutoare acordate de un stat sau prin intermediul resurselor de stat este susceptibil, prin simplul fapt că favorizează anumite întreprinderi sau producții naționale, să creeze obstacole, cel puțin indirect, pentru importul de produse similare sau concurente provenind din celelalte state membre nu este suficientă, în sine, pentru a asimila, ca atare, un ajutor unei măsuri cu efect echivalent unei restricții cantitative în sensul articolului 34 TFUE (*Hotărârea Iannelli & Volpi*, punctul 182 de mai sus, EU:C:1977:51, punctul 10).
- 197 Pe de altă parte, Curtea a statuat deja că obiectivul securității aprovizionării cu energie electrică era acoperit de noțiunea de siguranță publică, care constituie unul dintre motivele susceptibile să justifice restricții la import prevăzute de articolul 36 TFUE (*Hotărârea Campus Oil și alții*, punctul 195 de mai sus, EU:C:1984:256, punctul 35). În plus, împrejurarea că un ajutor presupune în mod frecvent prin el însuși o protecție și, prin urmare, o anumită compartimentare a pieței în raport cu producțiile întreprinderilor care nu beneficiază de acesta nu poate implica efecte restrictive care ar merge dincolo de ceea ce este necesar pentru ca ajutorul să poată atinge obiectivele admise de tratat (*Hotărârea Iannelli & Volpi*, punctul 182 de mai sus, EU:C:1977:51, punctul 15).
- 198 Or, argumentele invocate de reclamantă nu permit să se repună în discuție aplicabilitatea în speță a uneia sau a alteia dintre aceste jurisprudențe.
- 199 Astfel, pe de o parte, reclamanta se limitează să expună un raționament general privind efectele restrictive ale măsurii în litigiu asupra piețelor energiei electrice și combustibililor, fără să furnizeze elementele detaliate impuse de jurisprudența menționată anterior pentru a considera că un ajutor de stat constituie de asemenea o măsură cu efect echivalent. Pe de altă parte, chiar presupunând că susținerea privind oprirea completă a centralelor pe bază de cărbune importat din cauza măsurii în litigiu ar putea fi considerată drept un astfel de element detaliat, reiese din cuprinsul punctului 168 de mai sus că aceasta nu este suficient motivată.
- 200 Pe de altă parte, diferențele invocate de reclamantă între prezentul litigiu și cauza în care s-a pronunțat *Hotărârea Campus Oil și alții*, punctul 195 de mai sus (EU:C:1984:256), nu permit, în orice caz, să se repună în discuție justificarea măsurii în litigiu din motive de garanție a securității aprovizionării cu energie electrică în temeiul articolului 36 TFUE. Astfel, mai întâi, niciunul dintre argumentele prezentate de reclamantă nu vizează contestarea asimilării obiectivului de securitate a aprovizionării cu justificarea de siguranță publică prevăzute de dispoziția menționată. Apoi, reclamanta repetă în esență argumente și elemente care au fost deja înlăturate, în special în cadrul răspunsului oferit argumentelor privind caracterul nejustificat și disproportionat al măsurii în litigiu, precum și existența unui abuz de putere, invocate în cadrul celui de al treilea motiv (a se vedea punctele 173 și 177 de mai sus). În sfârșit, reclamanta face abstracție de limitele care încadrează pretenziile restricții create de măsura în litigiu, rezultând în special din respectarea prevederilor articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54 (a se vedea punctul 166 de mai sus).
- 201 În consecință, se impune respingerea criticii întemeiate pe încălcarea articolelor 28 TFUE și 34 TFUE.
- Cu privire la încălcarea articolului 49 TFUE, privind libertatea de stabilire
- 202 Reclamanta arată că măsura în litigiu încalcă articolul 49 TFUE, întrucât poate descuraja să intre pe piața spaniolă întreprinderile cu sediul în alte state membre care administrează centrale de producție a energiei electrice care folosesc alte surse de energie decât cărbunele indigen.

203 În decizia atacată, Comisia a apreciat că, pentru aceleași motive ca și cele care au determinat-o să concluzioneze în sensul lipsei unei încălcări a normelor privind libera circulație a mărfurilor, măsura în litigiu nu contravenea normelor privind libertatea de stabilire [considerentul (155)].

204 Întrucât reclamanta nu a invocat niciun argument de natură să repună în discuție pertinenta extrapolării în privința examinării unei nerespectări a libertății de stabilire a aprecierii privind libera circulație a mărfurilor și, în particular, întrucât nu a prezentat niciun argument care să conteste justificarea unei eventual obstacol în calea libertății de stabilire, din motive de garantare a securității aprovizionării (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 martie 2009, Comisia/Italia, C-326/07, Rep., EU:C:2009:193, punctul 69 și jurisprudența citată), critica întemeiată pe încălcarea articolului 49 TFUE trebuie de asemenea să fie înlăturată.

– Cu privire la încălcarea Directivei 2005/89

205 Reclamanta arată că măsura în litigiu aduce atingere obiectivelor stabilite de Directiva 2005/89, întrucât aceasta nu ar respecta cerința de a fi întemeiată pe piață și de a nu fi discriminatorie [considerentul (10)] și întrucât nu ar fi compatibilă cu cerințele unei piețe interne concurențiale a energiei electrice [articolul 1 alineatul (2)]. Reclamanta face trimitere, în această privință, la argumentele sale expuse în cadrul celui de al treilea motiv.

206 Este necesar să se arate, în această privință, că Directiva 2005/89 urmărește să completeze dispozițiile Directivei 2003/54 privind posibilitatea statelor membre de a impune obligații de serviciu public întreprinderilor de electricitate în vederea garantării securității aprovizionării [considerentul (1) al Directivei 2005/89], în special prin armonizarea politicilor de securitate a aprovizionării cu energie electrică în Uniune [considerentul (3) al Directivei 2005/89]. În plus, astfel cum subliniază în mod întemeiat Comisia, Directiva 2005/89 se limitează în esență să stabilească obiective (articolul 1), precum și elemente care trebuie să fie luate în considerare cu ocazia elaborării și punerii în aplicare a măsurilor care vizează garantarea securității aprovizionării (articolul 3).

207 Se poate deduce de aici că măsura concretă de dispencerizare prioritară a instalațiilor de producție care utilizează surse de combustibili indigene pentru motive de securitate a aprovizionării, prevăzută la articolul 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54, nu poate să fie considerată, în sine, incompatibilă cu Directiva 2005/89. Astfel, întrucât reclamanta se limitează să facă trimitere, în susținerea criticii sale, la argumentele sale invocate în susținerea celui de al treilea motiv, contestând în special caracterul justificat și proporțional al măsurii în litigiu în raport cu obiectivul urmărit de a garanta securitatea aprovizionării cu electricitate, și întrucât s-a hotărât că aceste argumente nu ar permite să se stabilească existența unei încălcări a articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54 (a se vedea punctul 173 de mai sus), critica întemeiată pe încălcarea Directivei 2005/89 trebuie să fie înlăturată ca nefondată, fără să fie necesară pronunțarea asupra admisibilității sale, contestată de Comisie.

– Cu privire la încălcarea articolelor 3 TUE, 11 TFUE și 191 TFUE, precum și a Directivei 2003/87

208 Este necesar să se considere, cu titlu suplimentar, că, chiar dacă se presupune că critica întemeiată pe încălcarea acestor dispoziții de mediu ar fi operantă, aceasta ar trebui, în orice caz, să fie respinsă, în parte ca inadmisibilă și în parte ca nefondată.

209 În ceea ce privește mai întâi admisibilitatea susținerilor privind încălcarea dispozițiilor de mediu, unele dintre acestea pot fi înlăturate ca inadmisibile, pentru motivul că fie au fost invocate de reclamantă pentru prima dată în replică, cu încălcarea articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, fie au fost invocate de Greenpeace-Espania, intervenientă în susținerea concluziilor reclamantei, cu încălcarea articolului 40 al patrulea paragraf din Statutul Curții și a articolului 116 alineatul (3) din Regulamentul de procedură (a se vedea de asemenea jurisprudența citată la punctul 111 de mai sus).

- 210 Reclamanta, precum și Greenpeace-Espana susțin, în esență, că măsura în litigiu ar conduce la o creștere a emisiilor poluante cu încălcarea dispozițiilor articolelor 3 TUE, 11 TFUE și 191 TFUE, privind luarea în considerare a obiectivului protecției mediului cu ocazia punerii în aplicare a politicilor Uniunii, precum și a dispozițiilor Directivei 2003/87.
- 211 În temeiul articolului 3 alineatul (3) TUE, „[Uniunea] acționează pentru dezvoltarea durabilă a Europei, întemeiată pe o creștere economică echilibrată și pe stabilitatea prețurilor, pe o economie socială de piață cu grad ridicat de competitivitate, care tinde spre ocuparea deplină a forței de muncă și spre progres social, precum și pe un nivel înalt de protecție și de îmbunătățire a calității mediului. [...]”. Articolul 11 TFUE prevede că „[c]erințele de protecție a mediului trebuie integrate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii [...]”. Articolul 191 TFUE precizează:
- „(1) Politica Uniunii în domeniul mediului contribuie la următoarele obiective:
- conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului;
 - ocrotirea sănătății persoanelor;
 - utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale;
 - promovarea pe plan internațional a unor măsuri destinate să contracareze problemele de mediu la scară regională sau mondială și în special lupta împotriva schimbărilor climatice.
- [...]”
- 212 Trebuie de asemenea să se amintească faptul că Directiva 2003/87 stabilește, în scopul îndeplinirii angajamentelor asumate de Uniune și de statele membre în cadrul Protocolului de la Kyoto [considerentele (4) și (5) ale directivei], un sistem de schimburi de cote de emisii de gaze cu efect de seră în Uniune cu scopul de a favoriza reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în condiții eficiente și performante din punct de vedere economic (articolul 1 din directivă).
- 213 Reclamanta invocă, pe de altă parte, în replică, încălcarea dispozițiilor Directivei 2003/87, care pune capăt gratuității parțiale a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră începând cu anul 2013. Principiul scoaterii la licitație a cotelor, precum și al încetării gratuității acestor cote, este prevăzut de articolul 10 din Directiva 2003/87, iar articolul 10a din directiva menționată, citat expres de reclamantă, exclude, la alineatele (1) și (3), producătorii de energie electrică de la beneficiul alocării de cote cu titlu gratuit. Greenpeace-Espana susține de asemenea, astfel cum a precizat în ședință, încălcarea prevederilor articolului 10a alineatul (1) al treilea paragraf și ale articolului 10c din Directiva 2003/87.
- 214 Greenpeace-Espana invocă în plus încălcarea principiului „poluatorul plătește”, prevăzut la articolul 191 alineatul (2) TFUE.
- 215 Se poate astfel deduce din această reluare a dispozițiilor invocate că reclamanta nu poate invoca pentru prima dată, în replică, o critică întemeiată pe încălcarea dispozițiilor Directivei 2003/87 privind lipsa gratuității cotelor de emisii începând cu anul 2013. Această critică se bazează pe elemente care erau cunoscute de reclamantă la momentul introducerii acțiunii sale și nu poate fi considerată o dezvoltare a susținerilor generale privind nerespectarea obiectivelor de protecție a mediului ca o consecință a creșterii emisiilor poluante. Astfel, critica cuprinde un argument nou în fapt și în drept, întemeiat pe nerespectarea unei dispoziții specifice a Directivei 2003/87, care prevedea începând din anul 2013 caracterul cu plată al anumitor cote de emisii de gaze cu efect de seră printre cele acordate fiecărui stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 octombrie 2010, Umbach/Comisia, T-474/08, EU:T:2010:443, punctul 60 și jurisprudența citată).

- 216 Întrucât reclamanta nu poate invoca pentru prima dată în replică această critică menționată la punctul anterior, nici Greenpeace-Espana nu poate, în calitate de intervenientă, să invoce critica menționată. Pe de altă parte, Greenpeace-Espana nu poate invoca încălcarea articolului 191 alineatul (2) TFUE, care nu a fost invocată de reclamantă în cadrul criticii sale întemeiate pe încălcarea dispozițiilor de mediu.
- 217 În ceea ce privește, în continuare, temeinicia celorlalte susțineri privind încălcarea dispozițiilor de mediu, trebuie amintit că, în decizia atacată, Comisia a considerat, ca răspuns la susținerile anumitor terți potrivit cărora măsura în litigiu ar încălca legislația de mediu a Uniunii, că faptul că această măsură ar conduce la creșterea emisiilor de CO₂ de centralele pe bază de cărbune indigen, precum și la creșterea prețurilor certificatelor de emisii nu ar determina o creștere a CO₂ emis în mod global în Spania, care ar rămâne în principiu în limitele corespunzătoare angajamentelor asumate de autoritățile spaniole, ținând seama de sistemul de schimb de certificate de emisie creat prin Directiva 2003/87 [considerentele (156) și (157) ale deciziei atacate].
- 218 Este necesar să se arate că Directiva 2003/87 prevede adoptarea unor planuri naționale de alocare a cotelor, în special pentru perioada 2008-2012, care trebuie să facă obiectul unei aprobări de către Comisie. Aceste planuri permit fiecărui stat membru să determine repartitia cotelor din cantitatea totală de cote care îi sunt alocate. Această cantitate totală este fixată în prealabil și certificatele de emisii pot face apoi obiectul schimburilor în limitele acestei cantități totale, în cadrul sistemului denumit „cap-and-trade”, menționat în considerentul (157) al deciziei atacate. Astfel, creșterea invocată a emisiilor de gaze cu efect de seră de centralele pe bază de cărbune indigen din cauza măsurii în litigiu nu poate, în sine, să fie de natură să împiedice Regatul Spaniei să respecte limitele de emisie care rezultă din aplicarea Directivei 2003/87 (a se vedea în acest sens Ordonanța Gas Natural Fenosa SDG/Comisia, punctul 87 de mai sus, EU:T:2011:53, punctul 100) și, prin urmare, să conducă la creșterea emisiilor poluante în Spania.
- 219 În plus, reclamanta și Greenpeace-Espana nu furnizează niciun element, pe care Comisia să îl fi putut cunoaște la momentul adoptării deciziei atacate, de natură să stabilească faptul că argumentația menționată ar împiedica autoritățile spaniole să respecte limita maximă stabilită în planul său de alocare, cu atât mai mult cu cât măsura în litigiu conduce la înlocuirea cu prioritate de producția centralelor pe bază de cărbune indigen a producției centralelor care utilizează păcură și cărbune importat [considerentele (41) și (161) ale deciziei atacate], cu alte cuvinte ar trebui să conducă în practică la înlocuirea producțiilor care nu se contestă că sunt poluante cu alte producții poluante. Ținând seama de această înlocuire a cărbunelui importat cu cărbune indigen, nu se poate considera, pe de altă parte, astfel cum susține în esență Greenpeace-Espana, că măsura în litigiu favorizează producția de electricitate pe bază de cărbune cu nerespectarea obiectului și a spiritului Directivei 2003/87.
- 220 Al patrulea motiv trebuie, în consecință, respins în totalitate.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea Regulamentului nr. 1407/2002

- 221 Reclamanta susține că măsura în litigiu încalcă articolul 4 litera (e) din Regulamentul nr. 1407/2002, care interzice denaturările concurenței pe piața energiei electrice, precum și articolul 6 din același regulament, care consacră principiul caracterului descrescător al ajutoarelor pentru industria cărbunelui.
- 222 Se poate arăta, cu titlu introductiv, că Regulamentul nr. 1407/2002 a afirmat principiul menținerii capacităților de producție de cărbune susținute prin ajutoare de stat [considerentul (7)]. Decizia 2010/787/UE a Consiliului din 10 decembrie 2010 privind ajutorul de stat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive (JO L 336, p. 24), care a succedat Regulamentului nr. 1407/2002 la

data expirării acestuia, a prelungit până în 2018 posibilitatea statelor membre de a acorda ajutoare care acoperă, printre altele, costurile privind carbonul destinat producției de electricitate (articolele 2 și 3 din Decizia 2010/787).

- 223 Pe de altă parte, în decizia atacată, Comisia a considerat că Regulamentul nr. 1407/2002 constituia un temei specific pentru autorizarea anumitor ajutoare și nu putea limita sau restrânge [„restringir”] domeniul de aplicare al articolului 106 alineatul (2) TFUE. Comisia a respins apoi susținerea potrivit căreia măsura în litigiu acorda ajutoare suplimentare minelor de cărbune dincolo de cele permise de Regulamentul nr. 1407/2002 [considerentul (150) al deciziei atacate].
- 224 Comisia s-a întemeiat, în acest scop, pe dispozițiile măsurii în litigiu care limitau cantitățile de cărbune care trebuiau să fie cumpărate de centralele beneficiare la cele prevăzute în „planul național de rezervă strategică de cărbune pentru perioada 2006-2012”, pe care îl aprobase în aplicarea Regulamentului nr. 1407/2002. Comisia a arătat de asemenea că ajutoarele acordate în temeiul Regulamentului nr. 1407/2002 acopereau numai diferența dintre costurile de producție ale producătorilor de cărbune și cuantumul vânzărilor lor [considerentele (64), (65) și (102) ale deciziei atacate]. De aici rezultă, astfel cum a subliniat în mod întemeiat Comisia în înscrisurile sale, că încasările generate de măsura în litigiu în beneficiul producătorilor de cărbune reduc în mod mecanic cuantumul ajutoarelor directe autorizate de Regulamentul nr. 1407/2002.
- 225 În aceste condiții și în lipsa unor argumente sau elemente concrete invocate de reclamantă vizând contestarea conținutului și a efectelor măsurii în litigiu, astfel cum sunt descrise de mai sus, trebuie înlăturat prezentul motiv întemeiat pe nerespectarea dispozițiilor Regulamentului nr. 1407/2002 care interzic denaturările concurenței și care prevăd caracterul descrescător al ajutoarelor pentru industria cărbunelui.
- 226 Din toate cele de mai sus rezultă că acțiunea trebuie respinsă în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 227 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligată să suporte și cheltuielile de judecată efectuate de Comisie, conform concluziilor acesteia din urmă.
- 228 În temeiul articolului 87 alineatul (4) primul paragraf din Regulamentul de procedură, statele membre care intervin în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. Regatul Spaniei suportă, în consecință, cheltuielile de judecată pe care le-a efectuat. Celelalte interveniente suportă fiecare de asemenea propriile cheltuieli de judecată, în aplicarea articolului 87 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul de procedură.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Castelnuo Energía, SL suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.**
- 3) **Regatul Spaniei, Greenpeace-España, Hidroeléctrica del Cantábrico, SA, E.ON Generación, SL, Comunidad Autónoma de Castilla y León și Federación Nacional de Empresarios de Minas de Carbón (Carbunión) suportă fiecare propriile cheltuieli de judecată.**

Martins Ribeiro

Gervasoni

Madise

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 3 decembrie 2014.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei	2
Procedura și concluziile părților	3
În drept	5
1. Cu privire la admisibilitate	5
2. Cu privire la fond	9
Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea drepturilor procedurale ale reclamantei prevăzute de articolul 108 alineatul (2) TFUE, precum și a principiilor generale ale respectării dreptului la apărare și buneii administrări	9
Indicii privind procedura preliminară de examinare	10
– Cu privire la primul indiciu, referitor la durata procedurii preliminare de examinare	11
– Cu privire la al doilea indiciu, referitor la schimburile dintre Comisie și autoritățile spaniole	12
– Cu privire la al treilea indiciu, referitor la modificarea măsurii în litigiu	13
– Cu privire la al patrulea indiciu, privind obiecțiile autorităților și ale operatorilor spanioli ..	13
Indicii privind conținutul deciziei atacate	14
– Cu privire la primul indiciu, referitor la analiza incompletă a măsurii în litigiu	14
– Cu privire la al doilea indiciu, referitor la examinarea insuficientă a SIEG instituit în speță.	16
– Cu privire la al treilea indiciu, referitor la incompatibilitatea măsurii în litigiu cu diverse dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat	17
– Cu privire la al patrulea indiciu, referitor la examinarea insuficientă și incompletă a măsurii în litigiu în raport cu dispozițiile privind mediul	18
Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 106 alineatul (2) TFUE, a articolului 107 TFUE și a obligației de motivare	19
Cu privire la lipsa examinării ansamblului elementelor constitutive ale măsurii în litigiu	19
Cu privire la absența calificării obligației de cumpărare de cărbune indigen drept ajutor de stat incompatibil	20
Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 106 alineatul (2) TFUE, a Cadrelui privind SIEG, a articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2003/54, pe erori vădite de apreciere, precum și pe un abuz de putere	20
Cu privire la justificarea instituirii unui SIEG	20
Cu privire la caracterul proporțional al măsurii în litigiu în lumina obiectivului urmărit de SIEG	24

Cu privire la existența unui abuz de putere	29
Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea unor dispoziții ale tratatului și ale dreptului derivat, altele decât cele privind ajutoarele de stat	29
Cu privire la caracterul operant al motivului	29
Cu privire la temeinicia motivului	32
– Cu privire la încălcarea articolelor 28 TFUE și 34 TFUE referitoare la libera circulație a mărfurilor	32
– Cu privire la încălcarea articolului 49 TFUE, privind libertatea de stabilire	33
– Cu privire la încălcarea Directivei 2005/89	34
– Cu privire la încălcarea articolelor 3 TUE, 11 TFUE și 191 TFUE, precum și a Directivei 2003/87	34
Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea Regulamentului nr. 1407/2002	36
Cu privire la cheltuielile de judecată	37